КПСС Марказий Комитетининг июль (1978 йил) Пленуми қарорларини амалга оширамиз

БУТУН КУЧ-МЎЛ ҲОСИЛ ТЎПЛАШГА

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 138 (6250).

19 ИЮЛЬ ЧОРШАНБА

1978 ЙИЛ.

Баҳоси 2 тийин.

Оққўрғон районидаги «Ленинизм» колхозининг Холдор Усмонов бошлиқ бригадаси аъзолари 122 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун ҳаракат қилишмоқда. Суратда: (чапдан) бригада бошлиғи Х. Усмонов ва звено бошлиғи Ў. Йўлдошев ғўзанинг ривожини кўздан кечиришмоқда.

Ҳ. Аввалов фотоси.

СУВЧИ МАСЪУЛИЯТИ

Пахтачиликни механизациялаш учун кураш бошланган кунданоқ механизаторлар ҳал қилувчи куч бўлиб майдонга чиқдилар. Уларнинг ғайрат-шижоатлари билан республикамиз пахтачилиги шунчалик юксак даражага кўтарилди.

Механизатор кадрлар меҳнатини қадрлаб, уларни «дала гвардиячилари» деб эъзозлаймиз. Аммо, ўзининг ҳузур ҳаловатини ўйламай, туну-кун пахтазорда бўлиб, «оқ олтин» ишқида қайғурадиган бошқа яна бир касб эгалари ҳали бор. Улар — сувчилар. Уларнинг пахтачиликни ривожлантириш, ҳосилдорликни оширишдаги роли механизаторлар сингари юксакдир.

Мухбиримиз мана шу масалалар юзасидан айрим илғор хўжаликларнинг раҳбарлари билан суҳбатлашди. Қуйида Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Маҳмуд Исматов, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси Миразиз Рўзиматов, Пискент районидаги «Гулистон» колхозининг раиси Ислиддин Ҳайдаров ўртоқларнинг сувчининг пахтачиликда тутган ўрни, сувчи кадрлар тайёрлаш ва улар масъулиятини ошириш ҳақидаги фикр ва мулоҳазалари берилди.

Маҳмуд ИСМАТОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси.

Ҳар бир сувчи учун мавсум давомида 50 гектар ерга сув тараш ўртача норма қилиб белгиланган. Сувчи ўз хўжалигидаги ер шароитига қараб ғўзани беш марта суғорса, демак мавсум давомида 10 гектар ерни қўлдан чиқара олади, холос. Агар областимизда жами 140 минг гектар пахта майдони борлигини ҳисобга олсак, ғўзани оби-ҳаётга қондириш учун ҳар йилги мавсумда 14 минг сувчи тинимсиз меҳнат қилиши керак бўлади. Бу катта армия, албатта.

Хўш, шунча сувчини қаердан олиш мумкин? Маълумки, ҳар қандай оддий колхозчининг қўлига кетмон тутқазиб, «сен бугундан бошлаб сувчисан», дейиш билан иш битмайди. Чунки, сувчилик нозик ҳунар. Бинобарин шу касб ҳамманинг ҳам қўлидан келавермайди. Бу соҳага жалб этилган киши ердан-ернинг, картадан-картанинг фарқини ажрата билиши, сув юриш йўлларини аниқлик билан белгилай олиши керак.

Бундай кадрларни қандай етиштириш мумкин? Сувчилар тайёрланадиган махсус курслар очиш вақти келмадимикин? Масалан, химизаторлар курслари ташкил этилганидан сўнг бу соҳадаги ишлар жонланиб кетди. Суғориш сифатини яхшилаш борасида ҳам ана шундай ўзгаришлар юз бериши шубҳасиздир.

Ҳар йили агроном ва бригада бошлиқларининг ўқуви ташкил этилиб, уларнинг малакаси ошириб борилмоқда. Бундан ташқари турли касб эгаларининг семинарлари уюштирилиб, уларда илғор тажрибалар кенг оммалаштирилмоқда. Бундай тадбирларда сувчилар, деярли, иштирок этмайдилар.

Сувчи — ғўзани яшнатувчи, деган сўзни жуда кўп такрорлаймиз. Аммо, бу ҳам фақат оғизда бўлиб, амалда эса кўринмаётир. «Республикада хизмат кўрсатган пахтакор», «Республикада хизмат кўрсатган механизатор» каби фахрли унвонларнинг таъсис этилганига кўп йиллар бўлди. Сувчининг хизмати бундай унвонга лойиқ эмасми?

Биз малакали сувчилар сафини ёшлар ҳисобига мустаҳкамлашда ана шу тадбирлар катта роль ўйнайди, деб ўйлаймиз.

Миразиз РЎЗИМАТОВ,
Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз раиси.

Механизаторлар ҳақида қанча илиқ сўзлар айтилса арзийди. Кўплаб қишлоқ ёшларининг шу соҳага интилаётгани ва бу шарафли касбни зўр иштиёқ билан ўрганаётганлиги айниқса қувончлидир. Механизаторларнинг юмуши мураккаб ва масъулиятлидир. Ерни шудгорлашдан бошлаб, баҳорда майдонларни экишга тайёрлаш, барака уруғини қадаш, ниҳолларни парвариш қилиш, озиқлантириш, турли зараркунанда ва касалликларга қарши курашиш, ҳосилни нес-нобуд қилмай йиғиб-териб олиш, уларни қабул пунктларига элтиб бериш ва бошқа муҳим вазифаларнинг ҳаммаси улар зиммасида. Бу соҳада кадрлар қанча кўп бўлса, уларнинг малакаси қанчалик юқори бўлса, ривожланиш суръати шунчалик тезлашади, ютуқлар янада салмоқли бўлаверади.

Аммо, шу нарсани ҳам тан олиш кераккки, қудратли техника ёрдамида экинларга қанчалик сифатли ишлов берилмасин ва озиқлантирилмасин, талаб қилган пайтларда сувга қондирилмаса, юқори ҳосил олиб бўлмайди. Сувчи касби ҳам мураккаб, ҳам нозик. Бинобарин, сувчиларни дала гвардиячилари қаторига қўйиб, уларни ҳам пахтачиликда етакчи куч сифатида эъзозласа арзийди. Бироқ ёшлар бу касбни эгаллашга унчалик қизиқмаётирлар.

Нега шундай? Сувчилар меҳнати оғирми? Иш шароити яхши эмасми, ёки иш кўпу — ҳақ озми?

Бизнингча, ёшларнинг сувчилик касбига чинакамига меҳр қўйиб, уни эгаллашга иштиёқ билан киришмаётганликлари сабабини даромаддан ахтариш ноўриндир. Буни бир қатор колхозлар мисолида кўриш мумкин. Жумладан, колхозимизнинг уста сувчиси Суннатилла Ёқубов ҳар йили ўртача 3600 сўмга етказиб даромад олаётир. Бир ойлик иш ҳақи эса 300 сўмга тўғри келади. Азиз Абдиев, Нишонбой Рўзибоев, Аҳрор Саидкаримов каби сувчиларнинг ҳам ойлик иш ҳақлари ўртача 270—290 сўмга етмоқда.

Хўжалигимизда оддий колхозчиларнинг ойлик даромадлари 200 сўм, механизаторларники эса 250 сўмга тўғри келаётир. Кўриниб турибдики, сувчиларнинг меҳнати моддий жиҳатдан муносиб тақдирланмоқда. Барча районлардаги илғор хўжаликларда ҳам ана шундай. Уларда ҳосилдорлик ҳам юқори. Малакали сувчи кадрларга танқислик йўқ. Чунки сувчилар сафи ёшлар ҳисобига тўлдириб борилади.

Демак, хўжаликларнинг раҳбарлари, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари сувчилар меҳнатини рағбатлантиришда социалистик мусобақанинг таъсирчан кучидан оқилона фойдаланишлари лозим. Масалан, бир гектар ерни суғориш учун 8 сўм норма белгиланганн ҳолда, айрим юқори ҳосилли хўжаликларда сувчи меҳнатининг ҳажми ва сифати аниқ ҳисобга олиниб 18 сўмгача етказиб ҳақ тўланмоқда. Социалистик мусобақа шартларини ишлаб чиқишда ана шу нарсага жиддий эътибор бериш катта фойда келтиради. Сувчилар ишини уюштиришдаги бу қулай усул меҳнатга бўлган иштиёқни оширади, ёшлар эътиборини жалб этиб, уларда тажрибали сувчиларга эргашиш ва шу касбни эгаллаш орзусини уйғотади.

Ислиддин ҲАЙДАРОВ,
Пискент районидаги «Гулистон» колхозининг раиси

Партия ва ҳукуматимизнинг доимий ғамхўрлиги ва бевосита ёрдами билан қишлоқ хўжалиги, айниқса пахтачилик йил сайин жадал суръатлар билан ривожланмоқда. Қишлоқлар ободонлашиб, шаҳар қиёфасига кирмоқда. Колхозчиларнинг совхоз ишчиларининг иш шароитлари узлуксиз яхшиланиб бормоқда. Соя-салқин дала шийпонлари меҳнаткашларнинг ҳақиқий оромгоҳига айлантирилаётир. Қудратли техника туфайли оғир қўл меҳнати деярлик тугатилди. Механизаторлар қуёш нуридан муҳофаза қиладиган, ёзда совутгич, қишда эса печка ўрнатиладиган қулай кабинали тракторлар билан таъминланмоқда.

Шу ўринда бир савол туғилади. Сувчилар учун ҳам ана шундай шароит яратилмоқдами? Долзарб пайтларда туну-кун сув кечиб ишлашга тўғри келади. Хўш, уларнинг соғлиқларини муҳофаза қилиш гарантияланганми?

Тўғри, сувчиларга ёз давомида кийиш учун этик ва бошқа кийимлар берилади. Керак пайтларда иссиқ овқат тайёрланади. Ҳатто асал ва новвот бериб турилади. Бевосита карта бошларида дам олишлари учун баъзан йиғма кроватлар билан таъминланади.

Аммо, сувчиларнинг ҳар доим соғлом ва бардам бўлиб, иштиёқ билан меҳнат қилишларини тўла таъминлаш соҳасида ҳали кўп иш қилишига тўғри келади. Пахтачиликни интенсив ривожлантиришга баракали ҳисса қўшиб келаётган олимларимиз сувчилар меҳнатини ҳар томонлама осонлаштириш борасида ҳам илмий изланишлар олиб бориб, янгиликлар ижод қилсалар, айни муддао бўлур эди. Масалан, ғўзани техника ёрдамида яъни ёмғир усулида суғориш айрим хўжаликларда синовдан ўтказилди. Бу усул Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк» колхозига катта иқтисодий фойда келтирмоқда. Бироқ, уни тезроқ оммавий тус олдириш керак.

Бизнингча, сувчиларимиз соғлиғини муҳофаза қилишга шифокорларни ҳам активроқ жалб этиш лозим. Врачларимиз фақат йиғим-теримнинг қизғин кунларидагина эмас, бутун вегитация даврида сувчилар соғлиғидан хабар олиб туришлари керак.

Мана шу ҳаётий масала тўғрисида ўйлар эканмиз КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг ВЛКСМ XVIII съездида сўзлаган қуйидаги сўзлари беихтиёр ёдга тушади: «Қишлоқда яшаш ва меҳнат қилиш учун яхши шарт-шароит яратиш, деҳқон меҳнатини ҳурмат қилиш, жонажон табиатга, она-ерга меҳр қўйиш, унга ўз кучини сарфлаш маҳоратини ва истагини тарбиялаш — ёш авлодни дала ва фермаларда ишлашга жалб қилиш соҳасидаги бизнинг методимиздир». Узоқни кўзлаб айтилган бу сўзлар барча хўжалик органлари ва колхоз-совхозларнинг раҳбарлари учун, партия ва касаба союз ташкилотлари учун муҳим кўрсатмадир. Ҳамма соҳада ишлаб чиқариш тақдирини кадрлар ҳал қилар экан, кўплаб ишбилармон сувчилар тайёрлаш, бу соҳага айниқса ёшларни тортиш ва биринчи навбатда уларнинг иш шароитларини енгиллаштиришни таъминлаш зарур.

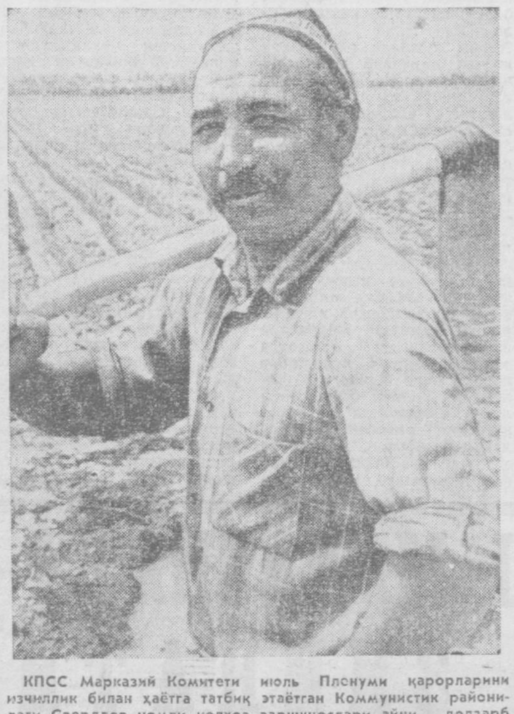

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини изчиллик билан ҳаётга татбиқ этаётган Коммунистик районидаги Свердлов номли колхоз заршунослари айни долзарб кунларда ғўза парваришига алоҳида аҳамият бермоқдалар. Тажрибали механизатор ва сувчилр кунни тунга улаб меҳнат қилишмоқда. Суратда: 30 йилдан буён сувчилик касбини шарафлаб келаётган Абдуғани Юсупов. У меҳнат қилаётган бригада 42 центнерлик хирмон учун курашмоқда.

А. Мальцев фотоси.

КОСМОНАВТЛАР — ДАЛА ВА ФЕРМАЛАРНИНГ ГВАРДИЯЧИЛАРИГА

Ватанимизнинг барча меҳнаткашлари каби биз, совет космонавтлари ҳам КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини зўр завқ-шавқ ва масъулият туйғуси билан қабул қилдиқ, ўртоқ Л. И. Брежневнинг «СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида»ги докладини чуқур ўрганиб чиқдик.

Азиз, дала меҳнатчилари! Биз сизларнинг бу йилги ҳосилни ўриб-йиғиб олишдаги муваффақиятларингиздан чексиз қувонмоқдамиз. Фидокорона, ҳақиқатан қаҳрамонона меҳнат намуналарини кўрсатаётган кишилар билан фахрланамиз ва биз ҳам умумхалқ курашига ўз ҳиссамизни қўшишни истаймиз. Биз космик тадқиқотларимизни мамлакат халқ хўжалиги манфаатлари йўлида, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада юксалтириш манфаатлари йўлида зўр ғайрат билан давом эттираверамиз.

Бизларнинг кўпчилигимиз деҳқон оилаларида вояга етган, ерда меҳнат қилган, қишлоқ хўжалик касбкорларини эгаллаб олган ва нонннинг қадрини жуда яхши биладиган кишилардир. Биз деҳқон учун ҳосил ўрими, уни йиғиштириб олиш қандай аҳамиятга эга эканлигини жуда яхши тасаввур қиламиз. Бу, космонавтлар ибораси билан айтганда ғаллакорлик орбитасининг энг юқори нуқтасидир.

Совет космонавтлари отряди коллективларни — деҳқончиликда, чорвачиликда, қишлоқ қурилишида, ем-хашак ишлаб чиқаришда мусобақа ғолибларини мукофотлаш учун Юрий Гагарин номидаги кўчма вимпелларни таъсис этишга қарор қилди. Бу вимпеллар ҳар бир республика, ўлка, областдаги ўрим-йиғим мавсумининг гвардиячиларига, далалар, фермалар, қурилишларнинг қаҳрамонларига ҳар йили топшириб турилади. Ю. Гагарин вимпелини қўлга киритган коллективлар Москвада, халқ хўжалик ютуқлари виставкасида бўлган кунлари Звёздний шаҳарчасига бориб, СССР космонавт-учувчилари билан суратга тушадилар.

Азиз қишлоқ меҳнатчилари, Сизларга КПСС Марказий Комитети июль Пленуми ўртага қўйган вазифаларни бажаришда янги-янги зафарлар, катта муваффақиятлар тилаймиз!

СССР космонавт-учувчилари топшириғига биноан П. КЛИМУК, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони.

ҚОЛОҚЛАРСИЗ ИШЛАШЯПТИ

КЕТМОНТЕПА луб заводи ишчи-хизматчилари зарбдор йилда унумли меҳнат қилишди. Социалистик мусобақани авж олдириш, илғор иш усулларини қўлланиш, иш вақтидан самарали фойдаланиш туфайли давлат планлари ва зиммага олинган мажбуриятлар ой сайин ортиғи билан адо этилмоқда.

Корхона коллективи зарбдор йилнинг биринчи ярмини яхши кўрсаткичлар билан якунлади. Маҳсулот реализация қилиш плани 110 процент атрофида бажарилди. Қўшимча юзлаб тонна узун ва ингичка каноп толаси ишлаб чиқарилди. Меҳнат унумдорлиги ҳам муттасил ортиб боряпти.

Цехлараро социалистик мусобақада калта тола ишлаб чиқарувчи цех коллективи пешқадамлик қилмоқда. Цех ишчилари беш йилликнинг икки ярим йилида пландагидан ташқари икки минг тоннадан ортиқ толани тўқувчилик фабрикаларига юбордилар. Йил бошидан бери корхона кўчма Қизил байроғини қўлда сақлаб келаётган илғор цех коллективининг меҳнат календарида сентябрь ойи бошланганига бир неча кун бўлди. Цехнинг Ш. Зубаиров, А. Борискин бошчилик қилаётган бригадалари 1978 йилнинг 7 октябригача беш йилликнинг 3,5—4 йиллик планини бажаришга аҳд қилганлар.

М. УСМОНОВ.

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДА

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети июль Пленумида қилган доклади ва Пленум қарорлари совхозимиз меҳнаткашларининг диққат марказида турибди. Пленумда қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришнинг конкрет йўллари белгилаб берилди. Ҳозир биз ўртоқ Л. И. Брежнев докладида баён этилган қоида ва кўрсатмалар асосида ишни ташкил этишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Биз қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини комплекс ривожлантиришга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Айниқса сут ва гўшт маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш чорвадорларимизнинг диққат марказида турибди. КПСС Марказий Комитети Пленуми арафасида чорвачилик соҳасида бажарилган ишларни ҳисоб-китоб қилиб чиқдик. Шу йилнинг ўтган олти ойи давомида чорвадорларимиз 24 тоннадан кўпроқ гўшт ишлаб чиқардилар, давлатга 424 тонна сут етказиб бердилар. Гўштга топширилган ҳар бош қорамолнинг тирик вазни 500 килограммни ташкил этди.

Умуман ўнинчи беш йилликда чорвачиликни янада юксалтиришда катта қадамлар ташлаяпмиз. Беш йилликнинг ўтган даври мобайнида моллар туёғи яна ҳам кўпайди, маҳсулдорлиги ошди. Ўтган йилнинг ўзида ҳар бош соғин сигирдан ўртача ҳисобда 3050 килограммдан сут соғиб олинди. Бўрдоқига боқилган қорамолларнинг тирик вазни 475 килограммдан тош босди. Бу 1976 йилга нисбатан 5 килограммга кўпдир.

Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти асосий эътиборни резервларни қидириб топишга қаратиб келяпти. Чорвачиликни ривожлантириш биринчи навбатда унинг ем-хашак базасига кўп жиҳатдан боғлиқ эканлигини эндиликда ҳамма тушуниб етган. Шунинг учун ҳам биз озуқа экинлари ҳосилдорлигини ошириш устида алоҳида қайғуряпмиз. Ҳозир мавжуд бедазорларнинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 200 центнер, силос учун экилган маккажўхоридан 500 центнер, хашак лавлагидан 600 центнердан ҳосил маккажўхоридан 100 центнер дон олишга ҳаракат қилмоқдамиз. Табиий ўтлардан жамғарилаётган озуқа миқдори ҳам йил сайин кўпайиб бормоқда. Эртаги экинлар йиғиштириб олинган майдонларга эса такрорий равишда маккажўхори, лавлаги экилмоқда.

КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларидан руҳланган чорвадорларимиз беш йилликнинг охирига бориб 70 тонна гўшт, 1000 тонна сут етиштиришга аҳд қилдилар. Бу кўрсатгич 1977 йилга нисбатан икки баравар кўпдир. Бу масъулиятли вазифани амалга оширмоқ учун қорамолларни, шу жумладан сигирлар сонини 400 бошга етказиш, бўрдоқига боқилаётган моллар вазнини 500 килограммдан ошириш талаб этилади. Ҳозир моллар сонини кўпайтириш, улар зотини яхшилаш йўлида конкрет тадбирлар кўрилмоқда.

Чорвачиликда резервлар беҳисоб. Кейинги йилларда район бўйича ҳар бош сигирдан 5 минг килограммга етказиб сут соғиб олиш юзасидан қимматли ташаббус бошланди. Бу ташаббусни совхозимиз чорвадорлари ўртасида ҳам кенг ёйишга ҳаракат қилмоқдамиз. Бундан ташқари чорвачиликдаги ишларни механизациялаш даражасини ошириш ҳам ишга ижобий таъсир кўрсатади. Ферма коммунистлари, барча чорвадорлар эндиликда ўзларига бириктирилган вазифаларни сидқидилдан, ҳалол бажаришга интилмоқдалар. Ҳозир уларнинг бутун эътибори КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорларини сўзсиз бажаришга қаратилган.

М. ТЎЛАГАНОВ,
Калинин районидаги «Хасково» совхози партия ташкилотининг секретари.

УЧИНЧИ СЕМЕСТР — МЕҲНАТ СЕМЕСТРИ

БУНЁДКОРЛИК МАКТАБИ

МЕҲНАТ романтикаси... Изланиш ва яратувчанликка, жасорат ва бунёдкорликка даъват этувчи ёшлик шижоати ила қанотланган жўшқин меҳнат қўшиғи бу! Шу ҳаётбахш тарона куч-қувватга тўлиб-тошган йигит-қизларни қайноқ меҳнат қучоғи сари чорлайди.

Россия ўлкасининг нокоратупроқ ерларида, серқуёш республикамизнинг улкан қурилишларида, қишлоқ хўжалигининг ҳар бир жабҳасида яна ёшликнинг зарбдор меҳнат тароватн авжида! Студент отряди жангчилари яна енг шимардилар. «Бурч» операцияси ҳаракати бошланди. «Политехник» қурилиш отряди янги марраларни кўзлади. «Комсомол — қишлоқ мактабига» операцияси эса дастлабки довондан ошди.

Республика студент-қурилишининг бу каби отряд ва коллективлари айниқса ўтган йилнинг учинчи меҳнат семестрида бой тажрибалар тўплашди. Отрядларнинг асосий қисми комсомол зарбдор қурилишларида, сув хўжалиги объектларида, гидромелиорация ва алоқа тармоқларида фаол меҳнат қилиб, зиммасидаги социалистик мажбуриятини ортиғи билан адо этди. Қисқаси, Ўзбекистон студент-қурилиш отряди 42 иш кунида ишлаб чиқариш программасини 160,1 процент қилиб бажарди.

Ёш бинокорлар ўртасида Злобин методи кенг авж олди. Шу илғор усулда 55 та бригада тер тўкди. Ижодкор ёшларнинг куч-ғайрати ва ташаббуси билан элликдан ортиқ таклиф илгари сурилди. «Бурч» операциясида қатнашган студентлар Улуғ Ватан урушининг кўпгина инвалидлари уйларини сифатли ремонт қилиб бердилар. Бу фидокор ёшлар кучи билан 149 та ёдгорлик ва шон-шуҳрат обелисклари қайта ремонтдан чиқарилди.

Зарбдор меҳнат фронтларида бўлган жангчилар яна талайгина бунёдкорлик ишларини сидқидилдан бажардилар. Пойтахт области отрядлари ҳам юқори кўрсаткични қўлга киритдилар.

Меҳнат жасоратига отланган ёшларнинг бу каби ютуқлари ва галдаги жанговар вазифалари студент-қурилиш отрядлари бўйича республика оператив группа раҳбарлигининг яқинда бўлиб ўтган биринчи йиғилишида муҳокама қилинди. Йиғилишда ёш бунёдкорларнинг бу йилги семестрда амалга оширадиган ишлари бўйича ҳам атрофлича фикр алмашилди.

Студент-қурилиш отряди штаби маълумотларига кўра, ёшлар шу йилнинг ўзида республикамиздаги 21 министрлик ва идоралар системасида меҳнат гаштини суришади. Уларнинг кучи билан ўзаро шартномалар бўйича 18528 минг сўмлик иш бажарилади.

Қурилиш отряди аъзолари формасини кийган йигит-қизлар «Студент-бунёдкор-78»да кенг ихтисослашган меҳнат турлари билан машғул бўлишади.

Тошкент политехника институтининг «Политехник» қурилиш отряди бу йил йигирманчи меҳнат семестрига киришди. Шу ўтган йиллар мобайнида ёшлар қанчадан-қанча бунёдкорлик ишларига қўл урмадилар, дейсиз? Ўтган йилнинг ўзида «Политехник»нинг 1.640 аъзоси қурилиш-монтаж ишлари билан банд бўлди. Уларнинг куч-ғайрати билан беш миллион сўмликдан ортиқ маблағ ўзлаштирилди.

Бу йилги кўзланган марра ҳам чакки эмас. Қурилиш отряди аъзолари яна ўзлари учун қадрдон бўлиб қолган объектларга йўл олдилар. Ҳозир уларни Россиянинг нокоратупроқ зонасида ҳам, БАМда ҳам, Олтой ўлкасида ҳам, Тюмень областида ҳам учратасиз.

Чет эл мамлакатларидаги тенгдошлари билан ёнма-ён туриб меҳнат қилиш «Политехник» қурилиш отряди учун одат тусига кириб қолди. Бу йил ҳам мазкур яхши анъана давом эттирилади. Турли миллат ёшларидан ташкил топган 60 кишилик отряд ҳар сафаргидек Польша, Чехословакия, Германия Демократик Республикасида бунёдкорлик ишларига ёрдам беради.

Ёшлик бор жойда шодлик бор деганларидек, қурилиш отряди аъзолари формасини кийган олий ўқув юртининг шижоаткор студентларидан агитбригадалар тузилди. Институт вокаль-чолғу эстрада театри янги концерт программаси билан йўлга отланди. Студентлар орасидан пионер вожатийлар, лекторлар ҳам танлаб олинди. Чунки, қайноқ меҳнат билан бир қаторда қишлоқ жойларида очилган пионер лагерлари, клуб ва кутубхоналарга оталиқ ёрдами кўрсатилади. Умуман, 2 мингга яқин студент «Политехник-78» отрядларига бириктирилди.

Республика студент-қурилиш отрядларида учинчи меҳнат семестри зўр уюшқоқлик билан бошланиб кетди.

А. АЛИЕВ.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДАН

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети Коммунистик партия билан Совет давлатининг таниқли арбоби, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Фёдор Давидович **Кулаков** 1978 йил 17 июль куни 61 ёшида тўсатдан вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ — СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети қарор қилдилар:

1. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари Фёдор Давидович Кулаковни дафн этишни ташкил қилиш учун А. П. Кириленко (раис), В. В. Кузнецов, М. В. Зимянин, З. Н. Нуриев, Г. С. Павлов, В. Н. Макеев, В. М. Репринцев ўртоқлардан иборат составда ҳукумат комиссияси тузилсин.

2. Ф. Д. Кулаков Қизил майдонда, Кремль девори ёнига дафн этилсин.

Карима Фузаилова ва Ойжаҳон Саидова пойтахтдаги «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг пешқадам ишчиларидан. Улар айни кунларда 1980 йилнинг иккинчи квартали ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

ТЕЖАЛГАН МАҲСУЛОТ ҲИСОБИГА

Тошкентдаги спорт буюмлари фабрикаси коллективи ўнинчи беш йилликнинг зарбдор йилини меҳнатда юксак кўрсаткичлар билан якунлаш учун социалистик мусобақани жуда сайин авж олдирмоқда. Мусобақа иштирокчилари ишнинг миқдор ва сифат даражасини ошириш, материаллар ва хомашёни кўпроқ тежаб қолишга ҳаракат қилмоқдалар. Чунки улар бу йил 1200 квадрат метр газлама, 70 минг квадрат дециметр юмшоқ чарм, 16 минг квадрат дециметр юфта ҳамда 770 минг киловатт соат электр энергияси тежаб қолишга аҳд қилганлар.

Корхона ишчи-хизматчилари бу ваъданинг уддасидан чиқиш учун барча материаллар ва хомашёни тежабтергаб сарфлашяпти. Тежамкорлик устидан қаттиқ назорат ўрнатишган. Шунинг учун ҳам бу соҳада яхши натижалар қўлга киритиляпти. Ўтган ярим йилликда мажбуриятнинг 60 процентдан ортиқроғи уддалаб қўйилди. Шу ҳисобдан 10 минг сўмликка яқин турли-туман спорт буюмлари ишлаб чиқарилди.

Корхонанинг ўнлаб меҳнатсевар ишчилари тежамкорликда кўпчиликка намуна бўлишяпти. С. Қўшоқбоев, Н. Сухарева, В. Доброрезова, Н. Зокирова ва бошқалар ҳар сменада чарм ва газламаларнинг тежалишига эришмоқдалар. Улар СССР Конституциясининг бир йиллигигача 4—4,5 йиллик нормани бажариш ҳақидаги мажбуриятларини шараф билан адо этишяпти. Бу моҳир ишчиларнинг меҳнат календарида келгуси йилнинг ёз ойлари бошланганига анча бўлди.

Корхона коллективи тежамкорликда қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун курашни тобора авж олдирмоқда.

Ш. ҲИДОЯТОВ.

ТУРМУШ МАДАНИЯТИ — ҲАЁТ ЗИНАТИ

ҚИШЛОҚ турмушини қайта қуриш коммунистик қурилиш жараёнида алоҳида аҳамият касб этмоқда. В. И. Ленин қишлоқдаги маданий қурилиш масаласи социалистик ва коммунистик қурилиш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга эканлигини кўрсатиб, «турмуш, маданиятга синган нарсаларнигина нақд ютуқ деб ҳисобламоқ керак» деб таъкидлаган эди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Қишлоқ аҳолисига маданий хизматни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорида совет кишиларини ғоявий-сиёсий, ахлоқий ва эстетик тарбиялашда, шаҳар аҳолиси билан қишлоқ аҳолисининг турмуш даражасини яқинлаштиришда социалистик маданият ва санъатнинг ролини янада ошириш, маданият муассасаларининг, айниқса, қишлоқ жойлардаги маданият муассасаларининг моддий базасини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш кўзда тутилган. Ўтган беш йиллик мобайнида бутун мамлакатда бўлгани каби республикамизда ҳам қишлоқ аҳолисига маданий хизмат кўрсатиш системасини такомиллаштириш, маданий-оқартув муассасаларининг фаолиятини яхшилаш ва тармоқларини кенгайтириш тадбирлари амалга оширилди.

Қишлоқларимизда уй-жой, маданий-маиший муассасалар, клуб ва кутубхоналар, болалар боғчалари ва яслилари, мактаб ва касалхоналар, водопровод, газ, йўл қурилиши ишлари кенг миқёсда олиб борилмоқда. Қишлоқ турмуш маданиятини юксалтиришга қаратилган тадбирлар коллективларнинг социал-иқтисодий ривожланиш планларида ҳам кенг ўрин олмоқда. Коммунистик районидаги «Политотдел», «Правда», Ғалаба районидаги Димитров номли, Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда», Свердлов номли колхозларда янги социалистик шаҳарчалар бунёд этилди. Эндиликда қишлоқ меҳнаткашлари ўз шаҳарчаларидаги клуб, кутубхона, кинотеатр, стадионларда, дам олиш уйларида ҳордиқ чиқармоқдалар. Радио, телевидение, китоб, газета ва журнал қишлоқ маънавий ҳаётининг ажралмас қисмига айланди.

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхози ва Чиноз районидаги «Партия XXIV съезди» совхозида қурилаётган экспериментал посёлкалар ўзининг архитектураси, чиройлилиги ва қулайлилиги билан ажралиб туради. Бу хўжаликларда қурилаётган турар-жой биноларининг аксарияти бир қаватли ва икки қаватлидир. Хоналари кенг ва баланд. Ҳамма уйлар газлаштирилган, электрлаштирилган ва иситилган.

БУГУНГИ қишлоқ қиёфаси тубдан ўзгариб кетди. Колхоз ва совхоз посёлкаларини яхшилаш, бекаму-кўст қуриш ва обод қилиш бўйича Бутуниттифоқ кўрик-конкурсининг ўтказилиши ҳам қишлоқ турмуш маданиятини оширишга ижобий таъсир кўрсатди. Республика партия ташкилотлари хутор системасини тугатиш ҳамда колхозчилар ва совхоз ишчиларининг оилаларини обод посёлкаларга кўчириш юзасидан кенг программа ишлаб чиққанлиги ва шу масала юзасидан Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг қабул қилган махсус қарори жуда муҳим роль ўйнади. Сўнгги икки йил ичида республикамизда 3 мингдан ортиқ хутор тугатилди ва колхозчилар ҳамда совхоз ишчиларининг 13 мингдан ортиқ хонадони янги обод посёлкаларга кўчирилди. Яқин йиллар ичида республикада 28 минг хутор ва майда қишлоқ ўрнида 3,5 минг обод посёлкалар қурилади. 1976 йилнинг 1 январигача пойтахт областида 43 та хутор тугатилиб, колхозчиларнинг 943 оиласи замонавий ва шинам агрошаҳарчаларга кўчиб ўтди. Бу, биринчидан, қишлоқда турмуш маданиятини юксалтиришга олиб келса, иккинчидан 140 гектар суғориладиган ерга экин экиш имконини беради.

Аммо, шу билан бирга, қишлоқ аҳолисининг турмуш маданияти тараққиёти республикамизда юз бераётган чуқур социал-иқтисодий ва маданий ўзгаришлар даражасида эмас. Бир қанча жойларда хуторларни тугатиш топшириқлари бажарилмаяпти, маблағларни сочиб юборишга, бузилиши лозим бўлган майда аҳоли пунктларида плансиз қурилиш ишларини олиб боришга йўл қўйилмоқда. Янги прогрессив урф-одат ва расм-русумлар турмушга суст жорий этилмоқда.

Тошкент областидаги 118 колхозда 199 та замонавий посёлка қурилиши планлаштирилган. Шундан 118 таси марказий посёлкалар бўлиши лозим. Аммо, ҳозиргача бош план тузиш ишлари ўлда-жўлда бўлиб келмоқда. Айрим хўжалик раҳбарлари колхоз марказий посёлкасининг бош планини лойиҳалаш ишига совуққонлик билан қараб келмоқдалар. Бунга Калинин районидаги Куйбишев номли, Янгийўл районидаги Калинин номли, «Интернационал», Ғалаба районидаги Киров номли колхозлар мисол бўла олади.

КПСС XXV съездида таъкидланганидек ривожланган социализм даврида шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутни бартараф этиш, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг турмуш шароитини янада яхшилаш қишлоқда маданий-маиший қурилишни планли олиб боришга боғлиқдир. Ўнинчи беш йилликда мамлакатда уй-жой қурилиши оммавий равишда давом этаверади. Партия ва ҳукуматимиз ишчилар синфи, деҳқонлар ва зиёлиларнинг уй-жой шароитларини яхшилашни халқ фаровонлигини ошириш ишидаги бош вазифалардан бири деб ҳисоблайди. Аввало уй қулай, ташқи ва ички кўриниши чиройли, қишлоқ меҳнатчиси, унинг оила аъзоларининг талаблари ҳамда миллий анъаналар ҳисобга олинган ҳолда қурилмоғи лозим.

Шаҳардаги ҳозирги тайёр лойиҳаларни қишлоқ жойларига кўр-кўрона кўчираётган раҳбарлар нотўғри иш қилмоқдалар. Қишлоқдаги маданий-маиший имкониятлар ҳали шаҳардаги имкониятлар билан тенглаша олмайди. Шундай бўлса-да, фан-техника тараққиётларидан яхши ва унумли фойдаланиб, тўғри йўл тутилса, қишлоқда шаҳар қулайлигини яратиш, ҳатто шаҳарда йўқ қулайликларни ҳам вужудга келтириш мумкин. Бу ерда томорқа ер участкалари, ҳовлидаги хўжалик биноларини назарда тутяпмиз.

Йирик қишлоқ аҳоли пунктларининг анча қисми ҳалигача доимий ишлайдиган маданий-оқартув муассасаларига эга эмас. Кўпгина қишлоқ клублари, кутубхоналари ва бошқа маданий муассасалар фаолиятининг мазмуни ғоявий-тарбиявий ишларнинг ҳозирги талабларига, қишлоқ меҳнаткашларининг ўсиб бораётган маданий эҳтиёжларига мувофиқ даражада эмас. Бекобод, Бўстонлиқ, Оҳангарон ва бошқа районларнинг баъзи колхоз ва совхозларида қишлоқлар маданиятини ошириш ва аҳолига хизмат кўрсатиш ишлари кўнгилдагидек деб бўлмайди. Чунончи, Оққўрғон районидаги Вотинцев номли, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги», «Ленинобод», Карл Маркс номли, Янгийўл районидаги Ленин номли, Пискент районидаги Охунбобоев номли хўжаликлар клубларининг аҳволи бунга мисол бўла олади.

МОДДИЙ бойликларнинг кўплаб ишлаб чиқарилиши ёки магазинларда бемалол ётиши — ҳали юксак турмуш маданияти деган гап эмас, албатта. Айниқса, қишлоқдаги керакли ва зарур моддий ва маданий бойликларнинг яратилиши ўз-ўзича вужудга келавермайди. Энг муҳими, кишиларни моддий бойликлардан оқилона фойдаланишга ўргатмоғимиз лозим.

Яхши ва шинам уй-жой қуриб беришни ўзи кифоя қилмайди. Инсонни ана шу шинам ва гўзал квартираларда юксак этик ва эстетик дид ва фаросат билан яшашга ўргатмоғимиз лозим. Кишиларда маданий моллардан фойдаланиш уқуви ва тажрибаси бўлиши керак. Радио, телевизор, холодильник, пилесос, китоблар чанг босиб ётса, хўжакўрсинга иш юритилса, инсоннинг маданий юксалишига хизмат қилмаса юксак турмуш маданияти бўлмайди.

Инсоннинг ҳақиқий бойлиги унинг маънавий дунёси бўлмоғи лозим. Айрим шахслар кам ўқийди, маънавий қашшоқ бўлиб қолади. Улар фан, маданият, санъат, техника янгиликларидан хабардор бўлиш ўрнига мол-дунё орттириш ташвишида юради. Бундай хонадонларда эскилик сарқитлари, айниқса яққол кўзга ташланади. Холбуки, бундай оилалар тўқ, моддий фаровонликда яшайдилар. Машина-ю, қўша-қўша гиламлар, чанг босиб ётган чинни идишлар-у, лекин маданий моллардан дарак йўқ. Топган бошқа-ю, тотган бошқа, деб шуни айтадилар-да!

Қишлоқ турмуш маданияти тушунчасининг мазмуни бугунги кунда ғоят чуқурлашди. Серсоя чойхонаси, мўъжазгина қироатхонаси, тўлиқсиз мактабнинг ўзи кифоя қилмай қолди. Йирик социалистик шаҳарлар билан рақобат қилувчи кўчалари, муҳташам маданият саройлари, боғча-ю мактаблари ва маданий-маиший муассасаларнинг кенг тармоқларига эга бўлган қишлоқларимиз файзлидир.

БУГУНГИ қишлоқнинг ютуғи унинг шаҳарга хос ҳусни-ю, маданиятли одамлари, турмушга чуқур сингиб бораётган совет турмуш тарзидир. Турмуш маданияти — қишлоқларимиз зийнатидир.

Бундан буён қишлоқ зиёлиларининг роли беқиёс ортади. Ўқитувчи, врач, агроном, инженернинг ва бошқа ақлий меҳнат ходимларининг дунёқараши, билими, тажрибаси, маънавий қиёфаси, шахсий намунаси қишлоқ меҳнаткашларининг ғоявий, маданий ва маънавий ўсишга, воқеаларга тўғри баҳо беришга, ижтимоий бурчини юксак даражада англашга ва ҳаётда актив позицияда туришга даъват этади. Бу эса, бундан буён қишлоқ учун бўлажак мутахассисларни тайёрлашга, уларнинг ижтимоий-сиёсий ва меҳнат малакаси, ўқуви ва маҳоратини ривожлантиришга илмий асосланган ҳолда ёндошишни талаб қилади.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, қишлоқ турмуш маданиятини юксалтириш кўп жиҳатдан савдо ташкилотларига, планлаштириш органларига ҳам боғлиқ. Қишлоқ меҳнаткашларига зарур буюмлар ўрнига магазинлар эскириб қолган, ўтмас ҳар хил моллар билан тўлади. Ҳозир сифатли мебель, кийим-кечак, пойафзал, идиш-товоқ, стол-стул, ётоқхона анжомлари, китоб жавонларини топиш амри маҳол. Бу муаммони республика савдо ташкилотлари, хусусан, «Ўзбекбирлашув» ва Давлат план комиссиясининг жойлардаги органларининг актив аралашувисиз ҳал қилиб бўлмайди. Замонавий уй-анжомлари ва маданий молларнинг магазинларда бемалол бўлиши — қишлоқ турмуш маданиятини юксалтиришнинг муҳим гаровидир.

Қ. ОРИПОВ,
фалсафа фанлари кандидати, доцент.

Фёдор Давидович КУЛАКОВ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Фёдор Давидович Кулаков 1978 йил 17 июль куни 61 ёшида тўсатдан вафот этди.

Коммунистик партия билан Совет давлатининг таниқли арбобини бевақт ўлим орамиздан олиб кетди.

Фёдор Давидович Кулаков 1918 йилда Курск областининг Льгов районидаги Фитиж қишлоғида деҳқон оиласида туғилди. Қишлоқ хўжалик техникумини, сўнгра қишлоқ хўжалик институтини тамомлади. 1938—1943 йилларда совхоз бўлимининг бошқарувчиси, агроном, қанд комбинати бўлимининг бошқарувчиси, Пенза область Земетчино район ер бўлимининг мудири бўлиб ишлади. Ф. Д. Кулаков 1934 йилда комсомолга кирди. 1940 йилда партия аъзолигига қабул қилинди.

Ф. Д. Кулаков 1943 йилнинг февралидан партия ва совет ишида бўлди. Пенза областида район партия комитетининг иккинчи, биринчи секретари, КПСС область комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири, область қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи, область ижроия комитетининг раиси бўлиб ишлади. 1955 йилдан Россия Федерацияси қишлоқ хўжалиги министрининг ўринбосари, ғалла маҳсулотлари министри лавозимларида ишлади.

Ф. Д. Кулаков 1960 йилдан Ставрополь ўлка партия комитетининг биринчи секретари вазифасида ишлади. 1964 йилда КПСС Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири қилиб тасдиқланди. Ф. Д. Кулаков 1965 йилнинг сентябрида КПСС Марказий Комитетининг секретари қилиб сайланди. У 1971 йилнинг апрелидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси эди.

Коммунистик партия Ф. Д. Кулаковни йўллаган ҳамма лавозимларда у Ватанимизга, улуғ Ленин ишига ўзига хос зўр ғайрат ва матонат билан содиқ хизмат қилди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси сифатида Ф. Д. Кулаков Сиёсий бюро фаолиятида актив қатнашиб, партия унга билдирган юксак ишончни шараф билан оқлаб келди. У КПСС Марказий Комитетининг топшириғига биноан совет экономикасининг аграр сектори билан шуғулланиб, социалистик қишлоқ хўжалигини ва унга хизмат кўрсатувчи тармоқларни ривожлантиришга катта ҳисса қўшди, партия сиёсатини ишнинг кўзини яхши билиб изчиллик билан амалга оширди, ана шу мураккаб ва масъулиятли участкадаги ишда ташаббус ва ижодкорлик кўрсатди.

Ф. Д. Кулаков ўзининг юксак партиявий фазилатлари, талабчанлиги ва принципиаллиги, камтарлиги ҳамда одамларга нисбатан меҳрибонлиги билан ажралиб турарди. У ўзининг фидокорона меҳнати ва ажойиб шахсий хислатлари билан партия ва халқнинг чуқур ҳурматига сазовор бўлди.

Ф. Д. Кулаков XXII, XXIII, XXIV, XXV съездларда КПСС Марказий Комитетининг аъзоси қилиб сайланди. III, IV, VI, VII, VIII, IX чақириқ СССР Олий Советининг депутати эди. Коммунистик партия билан Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун Ф. Д. Кулаковга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилди. У учта Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени, СССРнинг кўпгина медаллари билан мукофотланди.

Ўзининг бутун ҳаётини коммунизм қуришдан иборат улуғ ишга бағишлаган партиянинг содиқ фарзанди Фёдор Давидович Кулаковнинг порлоқ хотираси совет кишиларининг қалбларида мангу сақланиб қолади.

Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Д. А. Кунаев, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, В. В. Шчербицкий, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, П. М. Машеров, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, К. У. Черненко, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, В. М. Зимянин, Я. П. Рябов, К. В. Русаков, Г. Ф. Сизов, Н. А. Тихонов, И. В. Архипов, Н. К. Байбаков, В. Э. Димшиц, К. Ф. Катушев, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, Н. В. Мартинов, В. Н. Новиков, И. Т. Новиков, З. Н. Нуриев, Л. В. Смирнов, Э. А. Шеварднадзе, П. П. Гришкявичус, И. И. Бодюл, А. Э. Восс, Т. У. Усубалиев, Ж. Р. Расулов, К. С. Демирчян, М. Ғ. Ғапуров, И. Г. Кэбин, В. А. Карлов, Ф. И. Мочалин, Г. С. Павлов, М. С. Горбачев, А. Ф. Гудков, Л. Б. Ермин, А. И. Шибаев, Б. Н. Пастухов, В. К. Месяц, Г. С. Золотухин, Е. Е. Алексеевский, А. А. Ежевский, И. Ф. Синицин, К. Н. Беляк, Г. И. Воробьев, С. Ф. Антонов, В. П. Леин, Н. Н. Тарасов, С. Д. Хитров, П. П. Лобанов, Л. Я. Флоренетьев.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИНИНГ АЪЗОСИ, КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СЕКРЕТАРИ Ф. Д. КУЛАКОВНИНГ КАСАЛИ ВА ВАФОТИНИНГ САБАБИ ҲАҚИДА МЕДИЦИНА ХУЛОСАСИ

1918 йилда туғилган Фёдор Давидович Кулаковнинг ошқозони 1968 йилда операция қилинган эди. Бундан ташқари Ф. Д. Кулаков коронар қон томирларининг атеросклерози, атеросклеротик кардиосклероз, сурункали пневмония касали билан оғриган эди.

1978 йил 16 июлдан 17 июлга ўтар кечаси унинг юрак функцияси кескин сусайиб, юраги тўсатдан тўхтаб қолди. Паталогик-анатомик текшириш натижасида диагноз тўла-тўкис тасдиқланди.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ҳузуридаги тўртинчи бош бошқарма бошлиғи, СССР Медицина фанлари академиясининг академиги, профессор Е. И. Чазов.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИНИНГ АЪЗОСИ, КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СЕКРЕТАРИ Ф. Д. КУЛАКОВНИ ДАФН ЭТИШНИ ТАШКИЛ ҚИЛУВЧИ ҲУКУМАТ КОМИССИЯСИДАН

Ҳукумат комиссияси марҳум Ф. Д. Кулаков билан хайрлашиш учун одамлар Совет Армияси Марказий уйининг Қизил Байроқли залига 18 июль куни соат 10 дан 18 гача қўйилишини маълум қилади.

МОСКВА Ф. Д. КУЛАКОВ БИЛАН ВИДОЛАШМОҚДА

Совет кишилари Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбоби, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари, СССР Олий Советининг депутати Федор Давидович Кулаковнинг вафоти тўғрисидаги хабарни эшитиб, ғоят қайғурдилар. Ўзининг бутун умрини коммунизм қурилиши улуғ ишига бағишлаган, социалистик қишлоқ хўжалигини ҳамда унга хизмат қилувчи тармоқларни ривожлантиришга катта ҳисса қўшган кишининг, партия содиқ фарзандининг юраги уришдан тўхтади.

Ф. Д. Кулаков юксак партиявийлик, талабчанлик ва принципиаллик, камтарлик ва одамларга меҳрибонлик фазилатларига эга эди. У ўзининг фидокорона меҳнати ва ажойиб шахсий хислатлари билан партия ва халқнинг чуқур ҳурматига сазовор бўлди.

Совет Армияси Марказий уйининг пештоқига Ф. Д. Кулаковнинг мотам ҳошияси билан ўралган портрети қўйилган. Бу ерда, Қизил байроқли залда марҳумнинг жасади солинган тобут супага гуллар орасига қўйилган. 18 июль куни минглаб москваликлар Федор Давидович билан видолашиш учун бу ерга келдилар.

Супа олдидаги қизил ёстиқчаларга Коммунистик партия ва совет давлати олдидаги катта хизматлари учун Ф. Д. Кулаков сазовор бўлган мукофотлар: Социалистик Меҳнат Қаҳрамонининг «Ўроқ ва Болға» олтин медали, учта Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени, СССРнинг кўпгина медаллари қадаб қўйилган.

Мотам куйлари янграйди. Тобут ёнига КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советидан гулчамбар қўйилган. Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарлари оилаларидан гулчамбарлар ҳам шу ерга қўйилган.

Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларидан, иттифоқдош республикалар Олий Советлари Президиумлари ва Министрлар Советларидан, СССР ва Россия Федерацияси министрликлари ҳамда идораларидан, КПСС Москва шаҳар комитети ва Москва шаҳар совети ижроия комитетидан, КПСС Москва область комитети ва Москва область советидан, КПСС ўлка комитетлари ва ўлка ижроия комитетларидан, КПСС область комитетлари ва область ижроия комитетларидан, жамоат ташкилотларидан, марҳумнинг қариндошлари ва ёру-биродарларидан гулчамбарлар кетма-кет залга олиб кирилади.

Дафн этишни ташкил қилувчи ҳукумат комиссиясининг аъзолари биринчи бўлиб мотам вахтасида турадилар.

Соат 10 дан 15 минут ўтди. Ю. В. Андропов, А. А. Громико, А. П. Кириленко, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. Ф. Устинов, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, Я. П. Рябов, К. В. Русаков ўртоқлар фахрий қоровулда турадилар.

Сўнгра Коммунистик партия ва совет давлатининг раҳбарлари Ф. Д. Кулаковнинг қариндош ва ёру-биродарлари олдига келиб, уларга чуқур ҳамдардликларини изҳор этадилар.

Совет Армияси Марказий уйига келаётган москваликларнинг кети узилмайди. Заводларнинг, совхозларнинг ишчилари, колхозчилар, партия, совет, касаба союз, комсомол ходимлари, Совет Армияси жангчилари, фан ва маданият арбоблари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, студентлар Ф. Д. Кулаков билан видолашадилар.

Москва областидаги колхоз далаларининг меҳнатчилари — КПСС Марказий Комитети 1978 йил июль Пленумининг СССР қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришга қаратилган қарорларини бажараётган кишилар чуқур сукут сақлаб ўтадилар. Ф. Д. Кулаков ватанамизга, улуғ Ленин ишига зўр ғайрат ва сабот билан содиқ хизмат қилди. Федор Давидович КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси сифатида унинг фаолиятида актив иштирок этиб, КПСС Марказий Комитетининг топшириғига биноан совет экономикасининг аграр сектори билан шуғулланиб, партиянинг юксак ишончини ҳамиша шараф билан оқлади.

Совет Иттифоқидаги дипломатия ваколатхоналарининг бошлиқлари марҳум билан видолашиш учун келдилар. Бир қанча коммунистик ва ишчи партияларнинг намояндалари, социалистик ҳамдўстликдаги қардош мамлакатларнинг, бошқа давлатларнинг делегациялари совет кишилари билан биргаликда таниқли партия ва давлат арбобига чуқур ҳурмат бажо келтирадилар.

Фахрий қоровул ҳар уч минутда алмашиниб турибди. СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ва СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, СССР Олий Совети палаталарининг раислари, министрлар, ҳарбий бошлиқлар, Москва шаҳри ва Москва области партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари тобут ёнида мотам вахтасида турибдилар.

(ТАСС).

Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти министрлигига қарашли 127-автокорхонанинг Георгий Мезников бошлиқ бригада коллективи юк ташиш беш йиллик планини бажарди. Бригада пудрати усулида ишлаётган бу коллектив беш йиллик бошидан буён 13 та машинада 464 минг тонна юк ташиди. Суратда: Георгий Мезников (ўртада) бригада аъзолари билан.

Р. Шамсуддинов фотоси. (ЎзТАГ).

ПАХТАКОРЛАР МЕҲМОНИ

Янгийўл районидаги Ленин номли колхоз меҳнаткашлари тошкентлик олима ва шоиралар ҳамда санъаткорларни самимий кутиб олишди. Бу хўжаликда адабиёт ва санъат ходимларининг пахтакорлар билан учрашуви яхши бир анъанага айланиб қолаяпти.

Пахтакорлар Музайяна Алавия, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Ойдин Ҳожиева, Яйра Саъдуллаева, Нилуфарнинг чиқишларини катта қизиқиш билан тинглашди.

Учрашувда ВЛКСМ XVIII съезди делегати, Тошкент область советининг депутати Малика Бадалбоева съезд таассуротлари ҳақида сўзлаб берди. Сўнгра «Парвоз» ансамбли қатнашчилари ўзларининг дилрабо куй ва қўшиқлари билан дала меҳнаткашлари хизматида бўлишди.

Кеча иштирокчилари доҳий Ленин ҳайкали пойига гулчамбар қўйдилар. Улуғ Ватан урушида халок бўлган қаҳрамонлар хотирасини сукут сақлаб эслашди.

С. АБДУЛЛАЕВ.

Областимиз далаларида етиштирилган мўл сабзавот ҳосилини йиғиштириб олиш зўр уюшқоқлик билан давом эттирилмоқда. Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхоз коллективи ҳар гектар ердан пландаги 28 тонна ўрнига 40 тоннадан помидор сотиш иштиёқида меҳнат қилмоқда. Суратда: чапда звено бошлиғи, коммунист Турсун Сотилганов билан ёш колхозчи Гулзи Бегимқулова помидор пайкалида.

И. Портнов фотоси.

ҚУРИЛИШ СИФАТИ УЧУН

ПОЙТАХТИМИЗДА ва областимизда турар жойлар ҳамда маданий-маиший объектлар қурилиши кенг миқёсда давом этмоқда. Ана шу объектларнинг пишиқ-пухта, сифатли қурилиши айниқса муҳимдир. Тегишли ташкилотлар қурилиш сифатини янада яхшилаш устида тинмай ишлашмоқда. Шу жумладан, Автомобиль йўллари қурилиши ва эксплуатацияси министрлиги «Узоргтехдорстрой» трестининг коллективи республика Госстройининг бўлими билан ҳамкорликда давлат Сифат белгисида сазовор бўлган маҳсулотларни моддий рағбатлантириш тавсияларини ишлаб чиқдилар. Авторлар Н. Ванинский ва Л. Белий ўртоқлар бу тавсиялар устида қунт билан узоқ ишлашди.

М. ФЕЛЬДМАН.

МИНЕРАЛ СУВЛАР САНАТОРИЙСИ

ТОШКЕНТ минерал сувлар шифохонаси ҳузурида янги санаторий қурилмоқда. 520 кишига мўлжалланган даволаш корпуси, 500 кишига мўлжалланган клуб-ошхона ва бошқа қатор ёрдамчи хўжаликлар бинолари қурилиши жадал суръат билан давом этмоқда.

— Янги санаторий 9,6 гектар майдонда жойлашади, — дейди инженер А. Вдовин. — Кейинчалик яна беш гектар майдон қўшилади. Бу ерда балчиқ билан даволаш корпуси ва ётоқ корпуслари, илиқ сувли чўмилиш бассейни, химчистка, сартарошхона каби маиший хизмат объектлари ҳам даволанувчилар ихтиёрида бўлади.

Санаторий қурилишига 3,5 миллион сўм маблағ ажратилган.

Т. ДЎСАНОВ.

ҒЎЗА НАВЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРАЙЛИК

Республикамизнинг азамат пахтакорлари партия ва ҳукуматимизнинг кўрсатаётган чексиз ғамхўрлиги туфайли пахтачилик соҳасида катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Бу борада деҳқончиликдаги ишларни механизмлар ёрдамида бажарилиши, пахтазорда инженерлик агромелиорация системасидан самарали фойдаланиш, маданий ўғитлар ва кимёвий моддаларнинг кенг қўлланиши, хуллас фан ютуқларини қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришига изчиллик билан жорий этилиши алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Булардан ташқари, ғўзанинг вильт касаллигига бардошли, эртапишар, сермаҳсул толасининг технологик хусусиятлари юқори бўлган янги навларни экиб, уруғчилик ишларини намунали ташкил этиш ва мазкур навнинг ирсий таркибини йил сайин такомиллаштира бориш ҳам эътиборга сазовордир.

Кейинги йилларда ғўзанинг кўплаб истиқболли навлари яратилмоқда. Улар давлат нав синаш тармоқларида кенг синовлардан ўтиб кўпайтирилмоқда.

Селекционер ва генетик олимларимиз томонидан тадқиқ этилган «Тошкент-6», «Ўзбекистон-3», «Қизил-Рават», С-2602, С-2607, С-6035, С-6040, С-9064 ва бошқа қатор навлар амалиётда хўжаликларимизга катта самара бермоқда.

Бу йил институтимизнинг конкурс ва станцион нав синаш питомникларида 50 дан ортиқ янги нав ўрганилмоқда. Буларнинг бир нечтаси стандарт навга нисбатан истиқболли эканлигини кўрсатди.

Генетика ва молекуляр генетиканинг ривожланиши келгусида пахтакорларимизга кўплаб фойда етказишга қулай шарт-шароитлар яратмоқда. Бинобарин, тирик организмлар ҳаётининг яширин-ирсий сирлари ўрганилиб, уларнинг идора да чорак аср муддат давомида экилиб, хўжаликларимизга катта наф келтирган «108-Ф» нави каби ирсий жиҳатидан такомиллашган ва мустаҳкам ривожланиш гомеостазига (ҳар хил агроиқлим шароитида ўз насл имкониятларини тиклай олиб, юқори ҳосил етказиш хусусиятига) эга бўлган ғўза навларини кўпайтириш муҳим муаммолардан биридир.

Фан ютуқлари—ишлаб чиқаришга

этиш ҳамда ижобий хусусиятларини ривожлантириш орқали истиқболли навлар яратиш имкони туғилмоқда. Айниқса, навларнинг ген фонди бойитилиб, айрим генларни кўчириб (генлар инженерлиги орқали) бошқа навларга ўтказиш усуллари кенг қўлланилаётир. Бу билан мазкур навни зарурий белгиларини такомиллаштириш устидаги ишлар кун сайин ривожлантирилмоқда. Натижада кўсаклари етилиб бориши билан баргларини табиий равишда тўкиб юборадиган, маълум миқдорда ҳосил элементлари бунёд этилиши билан ўз-ўзидан чеканка бўлиб қоладиган ҳамда қалин кўчат қолдириб парвариш қилиш технологиясига мослашган (лилипут) тезпишар навлар яратилиб, кенг майдонларда экилишига шубҳа йўқ, албатта.

Аммо, пахта майдонларида ҳам ижобий...

Янги синовдан ўтаётган ва районлаштирилган навларнинг хусусиятлари тараққиёти бутун вегетация даврида ҳамда уруғлик материални сақлаш, тозалаш жараёнларини ўз ичига олган ҳолда давом этади. Муайян нав ўсимликлари ўсиш ва ривожланиш даврида ўзгариш имкониятига эга. Нав таркибидаги ўсимликларда авлоддан-авлодга бериладиган (ирсий) ва берилмайдиган даврий (модификацион) ўзгарувчанлик мавжуд. Бу ҳол диапозони нав нисбатан турғун ҳолига келмагунча, яъни нав таркиби ташқи муҳитга мослашиб, чиниқиб, такомиллашмагунча кенгаяборади. Бу борада ўсимликларнинг насл белгиларини яхшилаш, серҳосил ва эртапишар биотипларнинг ўзаро боғланган уюшмасини ташкил этиб, барча агротехника чораларини ўз вақтида, сифатли қилиб ўтказиш ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Ҳозирги вақтда ўзаро дурагайлаштириб олинаётган навларнинг ирсий таркиби жуда бой бўлиб, улар ташқи муҳит омиллари таъсирида янги хусусиятлар бунёд этиш имкониятига эгадир. Бундай белги ва кўрсаткичлар ирсият ва ўзгарувчанликнинг умумий қонунлари асосида такомиллаша боради. Айниқса, бу йилги шароитда «Тошкент» навларининг янада етук ирсий таркибга эга бўлишида агротадбирлар комплекси катта аҳамият касб этади. Янги ва районлашган навлар ҳар хил ўғитлар дозаси билан таъминланган, серунум агрофондларда, нормал режимда тез такомиллашади. Чунки, бундай шароитда ўсимликнинг ички имкониятлари тўлиқ намоён бўлади, уруғлик таркибидаги озуқа моддалари миқдори кўпаяди.

Истиқболли навларнинг кўплаб районлаштирилиши пахта ҳосилини кўпайишига, бу ўз навбатида хўжаликларимиз экономикасини ривожлантириб, халқимизнинг турмуш маданиятини ва фаровонлигини янада равнақ топишига мустаҳкам замин яратади. Биз, илмий ходимлар ғўза навларини такомиллаштириш учун барча имкониятларни ишга соламиз.

Собир ОДИЛОВ,

Г. С. Зайцев номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли ғўза селекцияси ва уруғчилиги институтининг илмий ходими.

ФАРҒОНАЛИК САНЪАТКОРЛАР ТОШКЕНТДА

Максим Горький номидаги Фарғона музикали драма театрининг артистлари бир неча кундан буён Тошкент меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатмоқдалар. Ўзбекистон халқ артисти Муроджон Аҳмедов бошчилигидаги «Концерт» бригада коллективининг ҳар бир чиқиши санъат шайдоларига манзур бўлмоқда. Айниқса, республикада хизмат кўрсатган артист, хушовоз хонанда Ерқиной Ҳатамова, артистлардан Ҳабибахон Ҳожинабиева, Қодиржон Худойназаров, Матвали Валиев, Иброҳимжон Умаров, Тўйчивой Парпиев, Светлана Рушина каби санъаткорларнинг дилрабо қўшиқ ва жозибали рақслари томошабинларда катта таассурот қолдирмоқда.

Фарғоналик санъаткорлар пойтахтимизда яна бир неча кун бўлгач, Тошкент область меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатишга йўл оладилар.

А. ТОЛИПОВ.

КАДРЛАР МАСКАНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги «Узэлектромонтаж» тресги базасида ташкил этилган 11-шаҳар ҳунар-техника билим юрти электр монтажчилар, радио ва телевидение механиклари, киномеханиклар, ярим ўтказгичларни монтаж қилувчи касблари бўйича мутахассислар тайёрлайди. Билим юрти 1944 йилда ташкил этилган бўлиб, ўтган йиллар ичида 11 мингдан зиёд мутахассислар етиштирди. «Ўзэлектромонтаж» тресги монтажчиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. Саидов, 2-Тошкент монтаж бошқармасининг прораби В. Сайкин, Р. Умаралиев, Л. Пирожкова, В. Первушин каби минглаб ишлаб чиқариш илғорлари ҳам шу билим юртида ҳунар ўрганишган.

— Бу ерда ёшларни яхши ўқиб, етук мутахассис бўлиб етишишлари учун барча имкониятлар мавжуд. Замонавий техника ютуқлари билан жиҳозланган электротехника, жамиятшунослик, эстетика кабинетлари ишлаб турибди. Ўқувчиларга Кўчқор Пўлатов, Миролим Мирҳайдаров, Олег Гершенгорель каби ўз ишини яхши билган устозлар таълим беришади.

— Бу йил билим юртимизни 520 нафар мутахассис битириб чиқяпти, — дейди билим юрти директорининг ўқув ва тарбия ишлари бўйича ўринбосари Бахтиёр Ҳайдаров. — Уларнинг қарийб ярми электр монтажчилари, назорат ва ҳисоблаш асбобларининг слесарлари бўлиб, «Узэлектромонтаж» трестининг Тошкент шаҳри ва областида монтаж ишларини бажарадиган бошқармаларида меҳнат қилишади.

Н. АБДИЕВ.

ДЕҲҚОН ТАЯНЧИ

ШАҲАР—ҚИШЛОҚҚА

КПСС Марказий Комитети июль Пленумида бир қатор шаҳарлар ва саноат марказларининг қишлоққа кўрсатаётган оталиқ ёрдами юксак баҳоланди. Ўртоқ Л. И. Брежнев ишчиларнинг деҳқонларга кўрсатаётган оталиқ ёрдамини янада кучайтириш юзасидан Тошкент шаҳар партия ташкилоти бажараётган ишларни алоҳида тилга олди. Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшаётганлар орасида Фрунзе райони меҳнаткашлари ҳам бор. Район партия комитети саноат, транспорт ва капитал қурилиш бўлими мудири Р. НОРБОЕВ қишлоққа оталиқ ёрдамини янада кучайтириш юзасидан кўрилаётган тадбирлар ҳақида қуйидагиларни сўзлаб берди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети июль Пленумида таъкидлаб ўтганидек, саноатчиларнинг қишлоққа кўрсатаётган оталиқ ёрдами коммунистик мўл-кўлчиликни таъминлашда катта аҳамият касб этмоқда. Ишчи ва деҳқон ҳамкорлиги туфайли қишлоқ хўжалиги йил сайин юксалмоқда, етиштирилаётган нозиеъматлар кўпаймоқда, колхоз ва совхозларнинг экономикаси мустаҳкамланмоқда.

Деҳқонлар Фрунзе райони меҳнаткашлари кўрсатаётган беғараз ёрдамдан мамнун бўлмоқдалар. Жиззах областидаги Мирзачўл, Тошкент областидаги Чиноз райони хўжаликларида қурилган қатор чорвачилик комплекслари, дала шийпонлари, маданий-маиший биноларда бизнинг ҳам ҳиссамиз борлигидан фахрланамиз.

Бу йилдан бошлаб бизга фақат Мирзачўл районига оталиқ ёрдам кўрсатиш топширилди. Шундай бўлсада, районимизнинг юзлаб ўқувчилари пойтахт области хўжаликларида етиштирилган сабзавот ва меваларни йиғиштириб олишда актив иштирок этмоқдалар.

Қишлоқ хўжалик йили бошланиши олдидан Фрунзе ва Мирзачўл районлари вакиллари ўзаро ёрдам юзасидан конкрет шартларни белгилаб олган эдилар. Шартнома бўйича районимиз саноатчилари эрта баҳорданоқ Мирзачўл райони пахтакорларига оталиқ ёрдамини яна ҳам кучайтириб юбордилар. Районимиз саноат корхоналарида ташкил этилган 27 та кўчма устахона бевосита дала бошида бўлди. Слесарларимиз экиш агрегатларининг бир маромда тўла кувват билан ишлашини таъминладилар.

Бу йилги об-ҳаво шароити деҳқонлар учун кўпгина қийинчиликлар келтириб чиқарди. Кетма-кет ёққан ёмғир қатқалоқ ҳосил қилди. Бундай шароитда ҳар бир туп ниҳолни алоҳида меҳр билан парвариш қилиш талаб этилади. Шаҳримиздаги бир қатор ўқув юртларининг студентлари шундай дамларда пахтакорларнинг ёнида бўлишди. Улар ғўза чопиғида актив иштирок этдилар.

Умуман, шу кунгача ишчиларимиз деҳқонларга 700 минг сўмлик атрофида ёрдам бердилар. 8,5 минг тонна дағал хашак тўпладилар. Деҳқонлар айниқса «Оргтехстройматериал» махсус конструкторлик-технологик бюроси ходимлари ёрдамидан мамнундирлар. Бу ташкилот «Партия XXIV съезди» совхози коллективини ўз оталигига олган. Шу кунгача совхоз хўжалиги учун зарур бўлган эҳтиёт қисмлардан 1,5 минг сўмликдан кўпроғи юборилди. Чорва учун 150 тонна озуқа жамғарилди. Тошкент Давлат педагогика институти мутахассисларидан тузилган 50 кишилик бригада эса техника ремонтида қатнашяпти. Улар ҳозир «зангори кема»ларни янги мавсумга шайламоқдалар. Ремонтчилар ҳосил тўла йиғиб-териб олингунча дала бошида бўладилар.

Биз қишлоқ қурилишини жадаллаштиришга ҳам муносиб ҳисса қўшмоқдамиз. Бинобарин, бу масала КПСС Марказий Комитети июль Пленумида алоҳида тилга олинди. Пленум қарорларига жавобан кейинги икки йил давомида Мирзачўл районидаги «Россия», «Ўзбекистон» совхозлари учун 400 ўринли клуб, «Партия XXIV съезди», 5-боғдорчилик узумчилик совхозлари учун маиший хизмат комбинати ва ҳаммом қуриб берилади. Ҳозирги кунда районимиздаги 1-темир-бетон буюмлари заводи ишчилари 5-боғдорчилик-узумчилик совхозидаги сабзавот омбори қурилишида актив иштирок этмоқдалар. Айни пайтда завод совхоз боғлари учун темир-бетон сўрилар ҳам етказиб бермоқда. Тошкент тўқимачилик саноати инженерлари институти вакиллари эса пахта заводининг қуритиш цехини реконструкция қилмоқдалар.

Қишлоқ маданиятини ошириш соҳасида ҳам биз кўп ишлар қилаяпмиз. Тошкент Давлат педагогика институти, Тошкент тўқимачилик саноати инженерлари институти, совет савдо техникуми студентлари ва ўқитувчиларидан тузилган агитколлективлар бевосита дала бошида бўлиб қизиқарли темаларда суҳбатлар ўтказмоқдалар, концертлар қўйиб бермоқдалар. Шундай учрашувларнинг бири «Партия XXIV съезди» совхозининг 1-бўлими дала шийпонида бўлди. Унда совет савдо техникуми ўқитувчиси Р. Ҳисомиддинов ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Кичик ер» ва «Тикланиш» асарларининг тарбиявий аҳамияти тўғрисида сўзлаб берди. Ҳозир яна бир группа КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари асосида қишлоқларда лекция ва суҳбатлар ўтказишга тайёрланмоқда.

Саноатчилар қишлоққа оталиқ ёрдамини кучайтириш билан бирга ўзлари учун белгиланган давлат планларини ҳам муваффақиятли бажаришга ҳаракат қилмоқдалар. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ярим йиллик плани районимизда муддатидан олдин адо этилди. Планга қўшимча равишда 2,6 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Барча корхоналар ўз зиммаларидаги вазифани шараф билан адо этдилар. Кўпгина коллективлар эндиликда уч йиллик топшириқни СССР Конституцияси қабул қилинган кунгача бажариш учун курашмоқдалар.

Дунё овози
чет эл хабарлари

ЖАҲОН ГАЗЕТАЛАРИ САҲИФАЛАРИДА

Польша матбуоти иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик юзасидан Совет — Польша ҳукуматлараро комиссиясининг XX мажлиси якунларини шарҳламоқда. Ҳукумат комиссиясининг XX мажлиси, деб ёзади «Глос праци» газетаси, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев билан ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек ўртасида аҳдлашувлар асосида мамлакатларимиз ҳамкорлигининг кўпгина соҳаларида эришилган тараққиётга юксак баҳо берди. Газета Польша Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик қилган тақдирда ўз социал-иқтисодий тараққиётининг мураккаб проблемаларини энг мақбул тарзда ҳал қилиши мумкин, деб таъкидлайди.

Вьетнамда чиқадиган «Нян зан» газетаси Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши фаолиятининг турли жиҳатларига оид материалларни эълон қилган. Газета Совет Иттифоқининг фан ва техникани ривожлантиришда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларга кўрсатаётган ёрдамига эътиборни жалб этиб, СССРда фан юксак даражада ривожланганлигини уқтириб ўтади.

Венгрия ва Болгария газеталари ВХР билан БХР ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартноманинг 30 йиллигини кенг нишонладилар. Венгриянинг «Непсабадшаг» газетаси ҳар икки мамлакат ўртасидаги кенг ҳамкорлик икки мамлакат халқларинигина эмас, шу билан бирга бутун социалистик ҳамдўстлик манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади деб кўрсатиб ўтади. Социалистик интернационализм ана шу ҳамкорликнинг негизидир.

Чет эл матбуоти жаҳон тинчлик кенгаши президиуми сессиясининг якунларини шарҳламоқда. Болгариянинг «Работническо дело» газетаси сессия НАТОнинг Африка халқлари ички ишларига янги мустамлакачилик йўли билан аралашаётганлигини қоралади, халқларнинг миллий мустақилликка ва суверенитетга, эркинлик ва демократияга бўлган интилиши билан тўла бирдам эканлигини изҳор этди, деб кўрсатиб ўтади.

Замбияда чиқадиган «Замбия дейли мейл» газетаси Африка Бирлиги Ташкилоти ташқи ишлар министрларининг Ҳартумдаги учрашувини шарҳлаб, жанубий Африканинг мазлум халқларини озод қилиш— Африка Бирлиги Ташкилотининг асосий вазифасидир, деб ёзади. Африка Бирлиги Ташкилоти аъзолари ўртасида ҳал этилмаган проблемаларнинг мавжудлиги, деб таъкидлайди газета, мустамлакачилик зулми остида азоб чекаётган халқларнинг мустақиллик учун олиб бораётган курашига ҳалақит бермаслиги лозим.

Чет эл матбуоти капиталистик дунёдаги еттита етакчи мамлакат — АҚШ, Англия, Франция, ГФР, Италия, Канада ва Япония мамлакатлари раҳбарларининг кеча Боннда олий даражадаги учрашуви бошланганлигини шарҳламоқда. Франциянинг «Матэн» газетаси Бонндаги учрашув қатнашчиларининг мамлакатларида 17 миллион ишсиз борлигини таъкидлаб, учрашув иштирокчилари ўтган сафардаги сингари «бирон бир тадбирни амалга оширишни» ваъда қилибгина тарқала олмайдилар деб уқтириб ўтади.

«Таймс» газетаси АҚШ, Исроил ва Миср ташқи сиёсий маҳкамаларининг раҳбарлари иштироки билан Яқин Шарққа оид масала юзасидан ўтказиладиган сепарат музокараларни шарҳлаб, бу музокараларда бирон бир силжишга эришиш амри маҳолдир деб ёзади. Англияда чиқадиган бошқа бир газета — «Дейли телеграф» Миср мустақил Фаластин давлатини вужудга келтиришдан узил-кесил бош тортиши мумкин, деган тахминни билдирмоқда. (ТАСС, 17 июль).

СЎЛ КУЧЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

ЛИМА, 17 июль. (ТАСС). Шу йил июнь ойида ўтказилган Перу таъсис ассамблеясига сайловнинг узил-кесил натижалари бу ерда расмий эълон қилинди.

Жами овозларнинг 30 процентидан кўпроғини олишга муваффақ бўлган сўл кучлар бу сайловда катта муваффақиятга эришдилар. Жумладан, Перу коммунистик партияси 6 депутатлик ўрнини олди. Социалистик революцион партияси, христиан-демократик партия ва бошқа партиялар ҳам ассамблеяга ўз вакилларини киритишга муваффақ бўлдилар.

Сўл партиялар сайлов олди кампанияси давомида реакцион, империалистик доиралар ўзларининг бутун куч-ғайратини шу партияларга қарши қаратганликларига қарамай, катта муваффақиятга эришдилар. Бу доиралар Перу компартиясини сайловда қатнаштирмасликка уриндилар. Бироқ реакция ўз мақсадига эриша олмади. Компартиядан ПКП Марказий комитетининг бош секретари Хорхе Дель Прадо, Алехандро Оливера Вила, Исидоро Гамарра Рамирес, Рауль Акоста Салась, Эдуардо Кастильо Санчес, Луис Альберто Дельгадо таъсис ассамблеясига сайландилар.

Бошқа партиялардан халқ партияси — АПРА ва халқ —христиан партияси энг кўп депутатлик ўринларини олдилар.

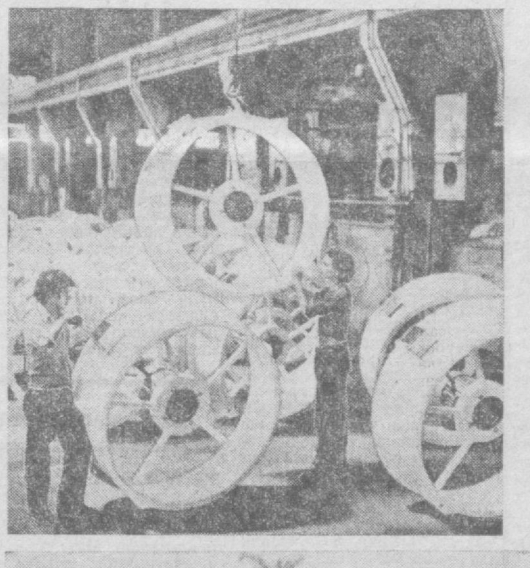

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

Совет Иттифоқи Будапешт вентиляция қурилмалари заводи маҳсулотларининг харидорларидан биридир. Бу вентиляторлар нефть химияси саноатида қўлланилади.

МТИ—ТАСС фотоси.

●

Суратда: жаҳон ёшлари фестивали пойтахти Гавана кўчаларидан бирида.

Н. Чигирь фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

СИЁСИЙ БЮРО МАЖЛИСИ

ҚОБУЛ, 17 июль. (ТАСС). Афғонистон халқ демократик партияси марказий комитети бош секретари Н. Тараки раислиги остида АХДП сиёсий бюросининг мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда Афғонистон демократик ёшлар ташкилотига Афғонистон ёшлари халқ ташкилоти, Афғонистон демократик хотин-қизлар ташкилотига Афғонистон хотин-қизлари халқ ташкилоти номини беришга қарор қилинди.

АХДП марказий комитети сиёсий бюроси барча министрликларга сентябрь ойининг охиригача беш йиллик план лойиҳаларини тузиш вазифасини топширди.

ЭФИОПИЯ ИШЛАРИГА АРАЛАШМОҚДАЛАР

РИМ, 18 июль. (ТАСС). Эфиопиянинг шарқи-жанубидаги Огаден районида агрессив ҳаракатлар илгаригидек давом этмоқда, бу ҳаракатлар тинчликни тиклашга ҳалақит бермоқда. Эфиопия информация марказининг раҳбари Гирма Ноуай Римда шундай деб айтди. У Эфиопия ўз суверенитети ва территориал бутунлигини ҳимоя қилишга ва бунинг учун барча зарур чораларни кўришга қатъий қарор берганлигини яна таъкидлаб ўтди. Барча томонлар территория даъволаридан тамомила воз кечган тақдирдагина Африка Мугузи районида тинчлик ўрнатилиши мумкин.

Гирма Ноуай шимолий Эритрея вилоятидаги аҳвол тўғрисида гапириб, маҳаллий контрреволюцион гуруҳларга таянаётган араб ва халқаро реакция Эритреяни бўлиб юбориш мақсадида уруш ҳаракатларини кучайтирмоқда, деб айтди. Баъзи араб мамлакатлари яқинда мана шу гуруҳларга 30 миллион доллар миқдорида қўшимча ёрдам бердилар, АҚШ эса уларнинг ихтиёрига 60 нафар ҳарбий маслаҳатчини юборди. Эфиопия вилояти ишига шу тахлитдаги аралашув ялпи тинчликка жиддий таҳдид қилади, деди у.

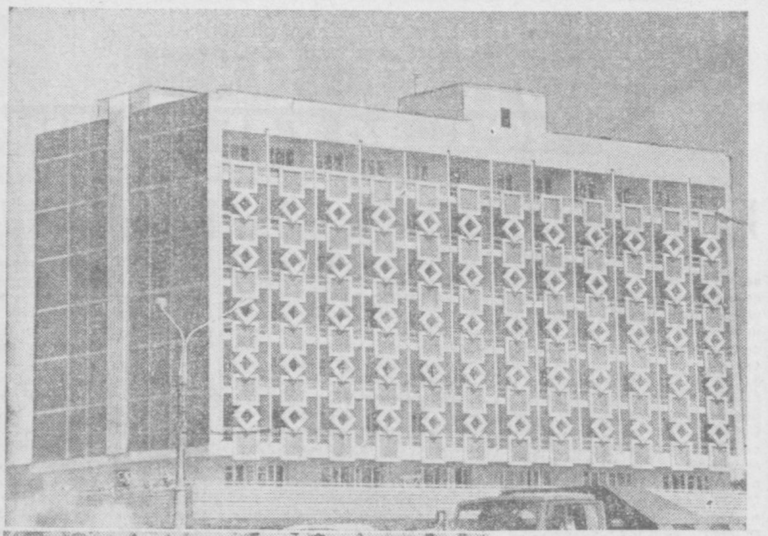

Тошкент темирйўл вокзалида ҳам касса, ҳам меҳмонхона вазифасини бажарадиган янги бино қад кўтарди. Суратларда: 200 ўринли меҳмонхона ва касса биносининг кўриниши. Николай Дубровский ўймакорлик ишларини бажармоқда.

Х. Мирзакаримов фотолари.

НУРЛИ ЙЎЛЛАР

ШАҲАР кўчалари гавжум. Турнақатор машиналар олға интилади. Ҳамма ўз юмуши, ўз мақсади билан қаёққадир шошилади. Соқоли кўкрагига тушган чол пешонасида яшил чироғини ёқиб келаётган таксига қўл кўтарди. Машина секин тўхтади. Эшик очилиб, ҳайдовчининг мулойим овози эшитилди:

— Ассалому алайкум, ўтиринг отахон. Йўл, бўлсин?

— Бешқайрағочга, қизимникига кетяпман. Фарзанд кўрибди. Атайлаб Фарғонадан келяпман.

Автомобиль олға силжиди-ю йўлдаги машиналар оқимига қўшилиб кетди.

— Оббо отахон-ей, янги меҳмонни кўриб келай дебсизда, — гап қотди шофёр йигит. Пиру бадавлат киши экансиз.

Чолнинг кўнгли енгил тортди. Туни билан поездда келганини ҳам унутиб, суҳбатга қўшилиб кетди. Ҳазил — мутойиба, ширин суҳбат билан манзилга етиб келишганини ҳам сезмай қолди. Ҳайдовчи йигитга миннатдорчилик билдириб, машинадан тушди. «Барака топишсин, қани энди мана шундай шофёрлар кўпайса, ишхонасига ҳам раҳмат келтирадиган йигит экан», кўнглидан ўтказди қария.

Пойтахтимиздаги 1-автомобиль комбинатида Тошмат Бойматов каби дилкаш, тажрибали ҳайдовчилар анчагина. Шунинг учун кейинги йилларда комбинатда аҳолига хизмат кўрсатиш маданияти тубдан яхшиланди.

— Бизнинг ишимизда энг аввало одамнинг виждони пок бўлиши лозим, — дейди комбинат партия ташкилотининг секретари Шавкат Баҳодиров. — Ҳайдовчиларимизнинг аксарияти масъулиятни ҳис этувчи, ўз бурчларига сидқидилдан ёндошувчи йигитлар. Шунинг учун ҳам зиммамиздаги вазифани ортиғи билан уддалаб келяпмиз. Биргина юбилей йилида аҳолига пландан ташқари 160 минг сўмлик хизмат кўрсатилди. Ҳозир корхонамиздаги 560 машинанинг ҳаммасини ўз касбини яхши биладиган тажрибали ҳайдовчилар бошқаришяпти.

Автокомбинат партия ташкилотининг секретари қўлга киритаётган ютуқлар, олиб борилаётган ишлар, яхши меҳнат қилиш билан бирга мароқли дам олиш учун ишчи-хизматчиларга яратиб берилган шарт-шароитлар ҳақида батафсил тўхталди:

— Бизнинг коллективда унумли ишлаш билан бирга мароқли дам олиш учун барча шарт-шароитлар муҳайё. Ҳозир клубимизда 8 тўгарак мунтазам ишлаб турибди. Улардан рус ва ўзбек хори, ўзбек миллий ансамбли айниқса фаол ишлаяпти. Уларнинг концертларини ишчи ва хизматчиларимиз жон-дилларидан севишади. Бундан ташқари, кишиларимизга дам олиш уйлари ва чет эл сафарлари учун йўлланмалар бериляпти.

Тошмат Бойматов меҳнатдан бахтини топган кишилардан. 1958 йилдан бери шу ерда ишлаб келаяпти. Ҳалол меҳнатлари обрў-эътибор келтирди. Ҳозир Собир Раҳимов район Советига депутат. «Мен юксак ишончга жавобан янада ғайрат билан меҳнат қилаяпман. Ўнинчи беш йиллик шахсий планимни тўрт йилда бажармоқчиман», дейди у суҳбатда.

Ҳайдовчи Фотима Рашидова ҳам шу даргоҳда 20 йилдан бери самарали ишлаб келяпти. Рашидова актив жамоатчи ҳамдир. У ҳозир бирнеча шогирдга иш ўргатяпти. Иложи борича аҳолига яхши хизмат кўрсатишга, одамларнинг ҳурматини қозонишга ҳаракат қилади. Биз шофёрлар кўп жиҳатдан психолог бўлишимиз керак, — деб ҳикоя қилади Фотима опа. — Чунки, бизнинг ишимиз шунақа қизиқ. Ҳар хил одамлар билан суҳбатлашишга тўғри келади. Баъзан кўнгли нимадандир хира бўлган йўловчини учратасиз. Бир-икки оғиз илиқ сўз айтиб кўнглини кўтаргингиз келади. Баъзан эса хурсанд бўлиб келаётган одамларни учратасиз, шодлигига шерик бўлгингиз келади. Биз ҳамиша самимий бўлишга, ана шу одамларга иложи борича яхшироқ хизмат кўрсатишга ҳаракат қиламиз.

Смена тугаб, ҳамма клуб томон йўл ола бошлади. Бугун комбинат ҳаваскорлари концерт беришаркан. Ҳадемай ёқимли қўшиқ овози қулоққа чалинди. Кенг, катта зални тўлдириб, турли ёшдаги кишилар ўтиришибди. Ҳамманинг диққати саҳнада.

Қўшиқ тугагач, ансамбль раҳбари Дилшод Убаев билан суҳбатлашдик.

— Ансамблимиз аъзолари комбинатнинг ишчи-хизматчиларидан иборат, — деди у.— ҳозир 12 киши қатнашади. Улар қўшиқчи ва созанда йигитлар. Ҳозир биз Ленин комсомолининг 60 йиллигига бағишлаб янги қўшиқлар ўрганяпмиз. Ансамблимизнинг фаол қатнашчиларидан Турғун Отабоев, Абдураҳим Абдумажидов, Қобилжон Усмоновлар кўпчилик эътиборини қозонишган.

Шаҳарга оқшом чўккан. Кўчалар ҳамон гавжум. Турнақатор машиналар олға интилади. Йўловчилар ўз манзилларига шошиладилар. Ана шу машиналар оқимида «1-автокомбинат» деб ёзилган таксиларни ҳам учратасиз. Улар ҳамиша йўлда. Нурли йўллар уларга ҳамроҳ...

К. КАРИМЖОНОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

БОЛАЛАР ПОЙАФЗАЛИ

РЕСПУБЛИКА ЕНГИЛ САНОАТИНИНГ КОРХОНАЛАРИ БИЗНИНГ КИЧИК ЭРКАТОЙЛАРИМИЗ УЧУН МЎЛЖАЛЛАНГАН БОЛАЛАР ПОЙАФЗАЛЛАРИНИНГ ҲАР КУНИ ВА БАЙРАМЛАРДА КИЙИЛАДИГАН РАНГ-БАРАНГ НАМУНАЛАРИНИ КЎПЛАБ ЧИҚАРМОҚДА.

Табиий материаллар — чарм ва тўқимачилик матоларидан ишлаб чиқарилаётган бу пойафзаллар қулай ва чиройли бўлиши билан бирга, енгил ва чидамлидир.

ТОШКЕНТ ПОЙАФЗАЛ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЧИРЧИҚ ФАБРИКАСИ ТАЙЁРЛАЁТГАН ПОЙАФЗАЛ ТЕТАПОЯ ЮРАБОШЛАГАН МУРҒАК БОЛАЛАР УЧУН АТАЛГАН. ГУСАРИКЛАР — КАФТДАН ҲАМ КИЧКИНА БЎЛГАН ТУФЛИЧАЛАР ВА БОТИНКАЛАРДАН ИБОРАТ.

Бу маҳсулотлар ўзининг ранг-баранг гули ва материали, чокларининг пардозланиши билан диққатга сазовор. Тўқимачилик материалларидан ишланган гусарик туфличалари ва ботинкачалари енгил, майин, диққатни тортади.

ФАБРИКА ДАВЛАТ СИФАТ БЕЛГИСИГА САЗОВОР БЎЛГАН АНА ШУНДАЙ ГУСАРИК БОТИНКАЧАЛАР ТЎҚИМАЧИЛИК МАТЕРИАЛЛАРИДАН ИШЛАБ ЧИҚАРИЛГАН.

Моделли пойафзалларни тайёрлашга ихтисослаштирилган Янгийўл пойафзал фабрикаси ҳам болалар пойафзалларини тикиб чиқармоқда.

Хушрўй туфличаларнинг бошлиғи хироми ва лакини рангдор хром ва лак безаб турибди. Унинг таглиги табиий чармдан пардозлаб ишланган. Унинг деталлари жимжимали чоклар, перфорациялар, тўқималар билан безакланган.

Ранг-баранг комбинациядаги деталлар ҳар бир янги моделдаги пойафзалга ўзига хос жозибалик, гўзаллик киритган. Фабрика пойафзалларининг энг яхши намуналари Давлат Сифат белгиси билан аттестация қилинган.

ОНАЛАР ВА ОТАЛАР!

Ўзбекистон савдо фирма бирлашмасининг Тошкентдаги 4-магазинида эркатойлар учун гусариклар, болалар ва гўдаклар пойафзаллари сотилаётганлигини эслатиб ўтамиз.

Бундан ташқари Тошкент шаҳридаги ихтисослаштирилган магазинларда туфличалар, полуботинкалар, сандалетлар ва ботинкачалар сотилаётганлигини маълум қилади.

4-МАГАЗИННИНГ АДРЕСИ: Тошкент шаҳри, Калинин майдони, Махси-дўзлик кўчаси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИНИНГ МАРКАЗИЙ ЛОЙИҲА-КОНСТРУКТОРЛИК ТЕХНОЛОГИЯ БЮРОСИ.

ОЛИМПИАДА САҲИФАЛАРИДА

ҒАРОЙИБ ВОҚЕАЛАР

XXI ОЛИМПИАДА ўйинлари пайти Онтарио кўлида ўтказилган елканчиларнинг олимпиа регатасида 130 экипаж иштирок этган. Аниқланишича, улардан 21 таси оилавий экипаж экан: 19 та қайиқда ака-укалар, биттасида ота ва ўғил, «470» типидаги қайиқ экипажи эса Колумбиядан келган эр-хотин Беатрис ва Андерса де Лицоскилардан иборат эди. Беатрис олимпиа регатасида қатнашишга жазм қилган яккаю ягона аёл эди.

* * *

МОНРЕАЛДА олимпиада супачасига чиқишга бир неча соат қолганда совет штангачиси энг енгил вазнли Александр Воронин сайрдан қайтаётиб, меҳмонхонага келгач, лифт ишламаётганлигини кўрди. У дарҳол керакли асбобларни олиб механик билан биргаликда бир неча минут ичида лифтни тузатди. Чунки Воронин касби бўйича слесарь эди-да.

Штангачилар мусобақалашаётган «Сен-Мишель» зали томон бораётган спортчи лифт олдида бўлиб ўтган фойдали машқдан сўнг у албатта яхши кураш кўрсатиш ниятида эканлигини айтди. Унинг бу ҳазили башорат бўлиб чиқди. — Воронин Олимпиада чемпиони унвонини қўлга киритди.

* * *

АМЕРИКАЛИК курашчи Майкл Фарина Монреал олимпиада саройида гиламга тушиш олдидан бир неча дақиқа ноқулай ҳолатда қолди. Вазнини ўлчаб кўришаётганда, индикатор лампаси Фаринанинг вазни нормадан ортиқ эканлигини кўрсатарди.

Спортчи майкасини ечиб ташлади, — бироқ лампа ўчмади. Майкл қора кўзойнагини қўлга олиб ёнидагиларга узатди—лампа ҳамон ёниб турарди. Шунда Майкл ичида сўкиниб оғзидаги чайнаётган резинасини туфлаб ташлади. Шу онда индикатор лампаси ўчди ва спортчи тақдирига тасанно ўқиб гиламга тушди.

* * *

ТОКИОДА ўтган Олимпиа ўйинларига шунақа новча ватерполчилар келишдики, олимпиа турнири учун қурилган ҳовуз саёзлик қилиб қолди. Янги пайдо бўлган «гулливер»лар ўйин пайтида ҳовуз тагига оёқ тираб дам олишлари мумкин эди. Ҳовузни яна ковлаш ёки мусобақани бошқа жойга кўчиришга вақт қолмаган эди.

Охири ҳовузга яна сув қуйиб қирғоғигача етказиш, шу билан ватерполчиларнинг имкониятини тенглаштиришга қарор қилинди. Шундай қилиб ҳовуз суви 15 сантиметрга кўтарилди.

«Олимпиада—80» журналидан.

ЁШ ЎЛКАШУНОСЛАРГА МУКОФОТЛАР

Археолог қазилмаларни олиб боришда ёш ўлкашуносларнинг олимларга бераётган ёрдамлари каттадир. Оққўрғон районидаги қатор мактабларнинг юқори синф ўқувчилари ҳам бу ишда алоҳида намуна кўрсатдилар.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Археология институти ёш ўлкашуносларнинг бу хизматини муносиб тақдирлади. Бир неча ўғил-қизга тарихий ва маданий ёдгорликларни муҳофаза қилувчи республика жамиятининг Фахрий ёрлиғи берилди.

ТИШИНГИЗ ДАРД КЎРМАСИН

«Оғриқ тишнинг давоси «омбир» деган нақл ҳозирги вақтдаги медицина ютуқлари, ривожи ва кўламига тўғри келмай қолди. Врач-стоматологлар ҳар қандай тиш касалликлари ва оғиз бўшлиғи органларининг яллиғланишларини даволабгина қолмай, уларнинг олдини олиш чораларини ҳам кўрмоқдалар.

Беморларда кўп учрайдиган кариес касаллиги тишнинг коронка қисми бутунлигининг бузилишидан келиб чиқади. Кариес касаллигини қистирмалар ёрдамида мустаҳкамлаш ва бутунлигини тиклаш мумкин бўлмаган ҳолларда, уларга металлардан (олтин, зангламайдиган пўлат) пластмассадан, чиннидан махсус қопламалар кийдириш йўли билан бутунлигини тиклаш мумкин. Бунинг учун тишнинг коронка қисми чарҳланади, тишлардан қолип олинади, сўнгра лаборатория усулида юқорида кўрсатиб ўтилган материаллардан сунъий қопламалар ясалади. Улар кейинчалик шу тишларга кийдирилиб, цемент ёрдамида мустаҳкамланади.

Бундай қолипларга айрим талаблар ҳам қўйилади. Қопламалар тиш бўйнини мустаҳкамлаб сиқиб туриши шарт. Уларнинг қирраси тиш бўйнигача киритилиши керак. Шунинг учун ҳам тишларнинг коронка қисми, албатта чарҳланиши лозим.

Айрим беморлар эса тишларини чарҳлатишдан безиллайдилар, шифокордан камроқ чарҳлашни илтимос қиладилар. Бу иш врач учун ҳам, бемор учун ҳам енгил эмас. Тошкент Давлат медицина институти ортопедик стоматология кафедрасида янгича усуллардан фойдаланилмоқда. Бунда беморлар оғриқ сезмайдилар. Маълум сабабларга кўра касал тишлар олиб ташланди дейлик. Бунда тиш қаторида дефект (бўшлиқ) ҳосил бўлади. Бундай ҳолат олдинги тишларда учрайдиган бўлса, нутқ, сўзларнинг талаффузи ва косметика бузилади. Улар камгап, асабланиб юрадилар. Коллективга камроқ қўшиладилар. Жағ тишларда дефект бўлса киши овқат чайнашда қийналади. Шунинг учун ҳам бемор беихтиёр ортопед-стоматологларга учрашади. Бундай беморлар узоқ вақт тиш қўйдирмасалар дефект ёнидаги тишлар дефектга қараб қийшаяди. Дефектга қарама-қарши тиш эса сурилиб чиқади. Бундай ҳолатни кейин даволаш нисбатан қийинлашиб қолади. Тиш қаторидаги дефектлар катта бўлса-ю, уларни кўприксимон протезлар қўйиш йўли билан тиклаш мумкин бўлмаса, олиб қўйиладиган пластинкали протезлар қўйиш йўли билан тикланади.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

Тўлиқ олиб қўйиладиган пластинкали тиш протезлар эса оғиз бўшлиғида умуман тишлар қолмаган вақтларда ишлатилади. Маълумки, оғиз бўшлиғидаги тишлар олиб ташланса, милклар сийқаланиб қолади. Тўлиқ олиб қўйиладиган пластинкали тиш протезларнинг оғизда, яъни милкларда ушланиб турилиши милкнинг сийқаланишига боғлиқ. Масалан, пародонтоз касаллиги орқали тишлар олиб ташланса, милклар жуда ҳам сийқаланган ҳолатда бўлади. Бу ҳолатда эса, ишланган тиш протезлари яхши ушлаб турмайдиган бўлади.

Шунинг учун ҳам юқорида айтиб ўтганимиздек, тишларни доимо ўз вақтида даволатиб, соғломлаштириб туриш керак. Кўп ҳолатларда карияларимиз ёшим бир жойга бориб қолди, тиш протезлари қўйдириб нима қиламан, деб юрадилар ва ўзларини қийнайдилар. Яхши чайналмаган овқат билан ошқозон ва ичак касалликларига учрайдилар, ёҳуд кўпинча суюқ овқатлар билан, ҳатто нонни ҳам пиёладаги чойга бўктириб истеъмол қиладилар. Бундай пайтларда, албатта, тўлиқ олиб қўйиладиган пластинкали тиш протезлари қўйдириб олишлари керак.

Протез қўйдирилганда юз соҳаси, айниқса лунж, лаблар текисланади. Овқат моддаси оғиз бўшлиғида майдаланиб, сўлак билан намланади. Ошқозон ва ичакларда хазм бўлиши осонлашади, бундай беморлар ўзларини анча тетик, бардам ҳис қиладилар. Оғиз бўшлиғида сунъий тишларни табиий тишлардек тарбиялаш керак.

Ҳар куни эрта билан тишларни порошок ёки паста ва тиш чўткаси билан ювиш зарур. Олиб қўйиладиган пластинкали протезларни эса, ётишдан олдин оғиздан олиб, тозалаб ювиш, сўнгра қайнатиб совутилган сувга солиб қўйиш керак. Шундай қилганингизда, оғиз бўшлиғи шиллиқ қатлами дам олади, протез эса яхши сақланади.

Тиш протезларидан айрим нуқсон топган беморлар ўзларича тузатмасликлари керак. Тиш протезлари синса, ёки дарз кетадиган бўлса, ундан фойдаланмай, дарҳол врачга учрашиш зарур. Врач эса бундай камчиликларни осонликча ҳал қилиб беради.

Тошкент Давлат медицина институтининг стоматология факультетининг ўзида ҳам стоматологик поликлиникалар мавжуд (терапевтик стоматология поликлиникаси, хирургик стоматология поликлиникаси, ортопедик стоматология поликлиникаси ва болалар стоматологик поликлиникаси). Ундан ташқари Тошкент шаҳрида айрим стоматологик поликлиникалар ва умумий поликлиникалардаги стоматологик кабинетларда юқори малакали врач стоматологлар ишламоқдалар.

Соғлом тиш-кишига ҳуснгина эмас, балки сиҳат-саломатлик манбаи ҳамдир. Тишни эҳтиёт қилиш ва бузилган тишни ўз вақтида олдириш ва даволатиш лозим.

Т. МУҲИТДИНОВ,
Тошкент Давлат медицина институти стоматология кафедраси ассистенти.

Яқинда Ўзбекистон санъати музейи залларида республикамиз рассомларининг ранг-тасвир, графика, ҳайкалтарошлик ва кулолчилик асарлари намойиш этилди. Суратларда: намойиш залларидан лавҳалар.

И. Глауберзон фотолари.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Эрталабки гимнастика. 9.55 — Концерт. 10.20 — Телевизион ҳужжатли фильм. 11.20 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.20 — А. Скрябин. Симфоник поэма. 15.00 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Концерт. 16.30 — Бизнинг бўш вақтимиз. 17.00 — Музей ва кўргазма заллари бўйлаб. 17.30 — Фан оламида. 18.00 — «Горнчилар, қаердасиз?» 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Балет артистларининг концерти. 19.00 — Телеочерк. 19.30 — «Вильям Шекспир» (3-4 сериялар). 21.30—«Вақт». 22.00 — Футбол. «Динамо» (Киев) — «Торпедо». 23.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.00—Мультфильмлар. 11.30 — «Касб ҳақида ҳикоялар». Метросозлар. 12.00 — Тренер (бадиий фильм). 17.55 — Кўрсатувлар программаси. 18.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 18.30 — РСДРП II съездининг 75 йиллигига. 18.45 — «Бола бошидан». 19.15 — «Ахборот». 19.30 — Телевизион ҳужжатли фильм. 19.50 — Нафосат оламида. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — «Опера театрида премьера». 21.30 — Москва. «Вақт». 22.00 — «КПСС Марказий Комитети июль Пленуми қарорлари — ҳаётга!» 22.20 — Даурия (бадиий фильм, 1-серия).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — «Қариялар» (фильм-спектакль, 1-қисм). 20.50—Тошкент янгиликлари. 20.25 — «Ҳар кунги жасорат». «Сут» (ҳужжатли фильмлар). 20.55—Абитуриентлар учун. Физика.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Хизматдош ошиқлар қиссаси** (11, 13.30, 16, 18.30).

Жандарм уйланади — «ЧАЙКА» (11.30, 13, 14.30, 16, 17.30, 19, 20.30, 21.45), «МОСКВА» (12, 14, 16, 17.45, 19.30, 21.15), «ВОСТОК» (10.20, 13, 14, 16, 18, 20, 21.30).

Муҳаббат—бу ҳаётдир «КЎКЧА» (11, 14, 17, 20.00), «ДРУЖБА» (11, 12, 13, 14, 17, 18, 20, 21.30), ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ (11.15, 13.30, 16, 18.30, 21.00), «НУКУС» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00), ҲАМЗА НОМЛИ (11, 13.30, 16, 18, 21.00), «ҚОЗОҒИСТОН» (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20, 21.00).

Сўнгги отишма — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «МИР», ЛИСУНОВ НОМЛИ (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (11.30, 13, 14, 16, 17.30, 19, 21.00).

Россия империясининг тожи — «ИСКРА» (17, 19.30).

Ҳақиқий тбилисилик ва бошқалар — «ЯНГИОБОД» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(20.50 ва 22.30 да бошланади).

Жандарм уйланади — «ФЕСТИВАЛЬ».

Қўрғаги уч киши—«ХИВА».

СПОРТ

ЯНА ОЛТИН МЕДАЛ

Финляндиянинг Оулу шаҳрида классик кураш бўйича ёшлар ўртасида ўтказилган Европа биринчилигида қатнашган барча полвонларимиз уйларига медаллар билан қайтишди. Ўнта вазнда мусобақалашган спортчиларимиз еттита олтин, иккита кумуш ва битта бронза медалини қўлга киритдилар. Европа чемпиони унвонига муяссар бўлган курашчилар орасида тошкентлик Александр Баранов ҳам бор. Ҳамшаҳаримиз 74 килограммгача вазнлилар баҳсида мусобақалашиб олтин медал эгаси бўлди. А. Баранов житомирлик А. Кравченко билан бундай муваффақиятга иккинчи марта муяссар бўлди. Тренерлар фикрича А. Баранов мамлакат эркаклар терма командасига муносиб номзодлардан биридир.

Совет полвонлари чемпионатда энг кўп медал олиш билан бирга команда ҳисобида ҳам пешқадамлик қилдилар. Улар иккинчи ўринни эгаллаган Болгария полвонларига қараганда деярли икки баробар кўп очко тўпладилар.

БЕШ ЎЙИН, БЕШ ҒАЛАБА

Пойтахтимиздаги «Меҳнат» спорт комплексида волейбол бўйича СССР кубоги зонал мусобақаларига якун ясалди. Тошкент зонасида жаъми олти команда куч синашди. Республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилган «Автомобилист» Олмаотанинг уйсозлик комбинати ҳамда ўқувчилар терма командаси, Ленинграднинг «Спартак», Душанбанинг «АЗО» ва Фрунзенинг «Буревестник» командаларини мағлубиятга учратиб беш имкониятдан беш очко тўплади. Ленинграднинг «Спартак» командаси эса иккинчи бўлди. Тошкент ва Ленинград волейболчилари август ойида бўладиган кубок мусобақаларининг ярим финалида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлишди.

«ЧАРМ ТЎП» ТУРНИРИ ҒОЛИБЛАРИ

Чирчиқда ўн кун давомида «Чарм тўп» соврини учун республика финал мусобақалари бўлиб ўтди. Ғолиблик учун 13 команда қатнашди. Шаҳарнинг «Химик» ва «Сплав» стадионларида бўлиб ўтган мусобақаларда Тошкент ва Андижон области футболчилари пешқадамлик қилишди. Ҳал қилувчи ўйинда тошкентликлар ғолиб келишди ва турнир ғолиби бўлишди. Андижонликлар иккинчи, Бухоро область вакиллари учинчи ўринни олдилар. Тошкент шаҳар командаси эса тўртинчи бўлди.

«Чимён» футболчилари Запорожьеда бўладиган Бутунттифоқ мусобақаларида республикамиз спорт шарафини ҳимоя қиладилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; маданият — 325558; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.